EMAKUMEARI ETA JOKOARI BURUZKO PANORAMIKA

Zifrei buruzko txostena

2022

JOKOAREN
EUSKAL BEHATOKIA
OBSERVATORIO VASCO
DEL JUEGO

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO
SEGURTASUN SAILA
DEPARTAMENTO DE SEGURIDAD

Lan honen bibliografía-erregistroa Eusko Jaurlaritzako Liburutegi Nagusiaren katalogoan aurki daiteke:
https://www.katalogoak.euskadi.eus/katalogobateratua

Argitalpen elektronikoa

ARGITALPENA: 1.a argitaletxe honetan, 2024ko urria

© Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioa
Segurtasun Saila

ARGITARATZAILEA: Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia
Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco

INTERNET: www.euskadi.eus/argitalpenak
www.euskadi.eus/eusko-jaurlaritza/jokoaren-euskal-behatokia

EGILETZA: Jokoaren Euskal Behatokia

IKERKETA LANTALDEA: Jonatan García Rabadán *Ikertzaile Nagusia* (UPV/EHU)
Iraide Fernández Aragón (UPV/EHU)
Aidée Baranda Ortiz (UPV/EHU)
Eva Jiménez Martin (UPV/EHU)

DISEINUA: IPAR, Soc. Coop.

ISBN: 978-84-457-3794-1

Aurkibidea

1. Sarrera **6**

2. Datu iturriak eta metodologia **9**

3. Jokoaren maiztasuna, ohiturak eta balorazioa **11**
- 3.1 Jokoaren maiztasuna 12
- 3.2 Jokoari buruzko balorazioa eta pertzepzioa 16

4. Autodebekatuak **21**
- 4.1 Erregistro autonomikoa gehi estatukoa 22
- 4.2 Erregistro autonomikoa eta estatukoa. 24
- 4.3 Autodebekatuen erregistroa, Araba 26
- 4.4 Autodebekatuen erregistroa, Bizkaia 27
- 4.5 Autodebekatuen erregistroa, Gipuzkoa 28

5. Jokoarekin lotutako langileak **30**
- 5.1 Elkarteetako langileak 31
- 5.2 Jokoaren sektoreko enpresetako langileak 32
  - 5.2.1 Apustu enpresak 33
  - 5.2.2 Bingoak 34
  - 5.2.3 Kasinoak 34
  - 5.2.4 Sektoreko beste enpresa batzuk 35

6. «B» motako makinak. **37**
- 6.1 «B» motako makinak: datuak 38
- 6.2 Jardunbide egokiak 39
- 6.3 Jardunbide txarrak. 44

7. Ondorioak **59**

Taulen eta grafikoen aurkibidea

Taulen aurkibidea

1. taula.	EAEko jokoaren inguruko gizarte pertzepzioari eta joko ohiturei buruzko 2019ko inkestaren lagina	12
2. taula.	Azken urtean jokatu duten pertsonen ehunekoa, sexuaren arabera, 2019an eta 2022an (%)	12
3. taula.	2019an eta 2022an egunero edo astero jokatu duten pertsonen ehunekoa (%)	13
4. taula.	Online jokatu duten pertsonen ehunekoa, sexuaren arabera, 2019 eta 2022 (%)	14
5. taula.	Jokatzen hasitako adina, sexuaren arabera (%)	15
6. taula.	Azken 12 hilabeteetan proposatutako egoeraren bat bizi duten EAEko jokalariak, sexuaren arabera, 2019 (%)	16
7. taula.	EAEko biztanleen jokoaren pertzepzioa, sexuaren arabera, 2019 eta 2022 (%)	17
8. taula.	EAEko joko maila (maiztasuna, gastua) handia eta oso handia dela uste duten EAEko biztanleak	17
9. taula.	EAEn, oro har, pertsonek duela urte batzuk baino gehiago jokatzen dutela deritzoten EAEko biztanleak	18
10. taula.	Jokatzeko orduan jokatzeko ohitura alkoholarekin, tabakoarekin edo mendekotasuna eragiten duen beste substantziaren batekin lotzen duten EAEko biztanleak, sexuaren arabera, 2019 (%)	19
11. taula.	Jokoa diru sarrerak sortzeko ona dela uste duten pertsonen ehunekoa, sexuaren arabera, 2019 eta 2022 (%)	19
12. taula.	Jokoa entretenimendu eta aisia mota bat dela uste duten pertsonen ehunekoa, sexuaren arabera, 2019 eta 2022 (%)	20
13. taula.	Jokatzen duten pertsona gehienek erantzukizunez jokatzen dutela eta mugak ezagutzen dituztela uste dutenen ehunekoa, sexuaren arabera, 2019 eta 2022 (%)	20
14. taula.	Autodebekatuak erregistro autonomikoa eta estatukoa batuta, 2022	23
15. taula.	Autodebekatuak erregistro autonomikoan eta estatuko erregistroan, 2022	25
16. taula.	Autodebekatuak erregistro autonomikoa eta estatukoa batuta, Araba, 2022	26
17. taula.	Autodebekatuak erregistro autonomikoan, Araba, 2022ko azaroa	27
18. taula.	Autodebekatuak estatuko erregistroan, Araba, 2022	27
19. taula.	Autodebekatuak erregistro autonomikoa eta estatukoa batuta, Bizkaia, 2022	27
20. taula.	Autodebekatuak erregistro autonomikoan, Bizkaia, 2022	28
21. taula.	Autodebekatuak estatuko erregistroan, Bizkaia, 2022	28
22. taula.	Autodebekatuak erregistro autonomikoa eta estatukoa batuta, Gipuzkoa, 2022	29

Taulen eta grafikoen aurkibidea

23. taula.	Autodebekatuak erregistro automatikoan, Gipuzkoa, 2022	29
24. taula.	Autodebekatuak estatuko erregistroan, Gipuzkoa, 2022	29
25. taula.	Jokoarekin lotutako arazoengatik elkarteen erabiltzaile izandakoak Euskadin, 2022	31
26. taula.	Joko arazoak dituzten pazienteei laguntzeko elkarteetako langile lan kontratudunak Euskadin, 2022	32
27. taula.	Joko arazoak dituzten pazienteei laguntzeko elkarteetako langile boluntarioak Euskadin, 2022	32
28. taula.	Apustu enpresetako zuzendaritza kargudunak, sexuaren arabera, Euskadin, 2022	33
29. taula.	Apustu enpresetako langile lan kontratudunak sexuaren arabera, Euskadin, 2022	33
30. taula.	Bingoetako zuzendaritza kargudunak, sexuaren arabera, Euskadin, 2022	34
31. taula.	Bingoetako langile lan kontratudunak, sexuaren arabera, Euskadin, 2022	34
32. taula.	Kasinoetako zuzendaritza kargudunak, sexuaren arabera, Euskadi, 2022	35
33. taula.	Kasinoetako langile lan kontratudunak sexuaren arabera, Euskadin, 2022	35
34. taula.	Sektoreko beste enpresa batzuetako zuzendaritza kargudunak, sexuaren arabera, Euskadin, 2022	36
35. taula.	Sektoreko beste enpresa batzuetako langile lan kontratudunak, sexuaren arabera, Euskadin, 2022	36
36. taula.	B motako makinak, eduki bisualaren arabera	38
37. taula.	B motako makina sinpleak, eduki bisualaren arabera	39
38. taula.	B motako makina aniztunak, eduki bisualaren arabera	39

Grafikoen aurkibidea

1. grafikoa.	Joko mota nagusietan jokatu duten EAEko biztanleen ehunekoa, sexuaren arabera, 2019 (%)	13
2. grafikoa.	Joko mota nagusietan jokatu duten EAEko biztanleen ehunekoa, sexuaren arabera, 2022 (%)	14
3. grafikoa.	EAEko biztanleek jokatzeko arrazoi nagusien ehunekoa, sexuaren arabera (2019)	15
4. grafikoa.	Etorkizuneko jokoarekin lotutako arazoei buruzko pertzepzioa, sexuaren arabera, 2019 (%)	18
5. grafikoa.	Etorkizuneko jokoarekin lotutako arazoei buruzko pertzepzioa, sexuaren arabera, 2022 (%)	19

1. Sarrera

Sarrera

Dokumentu honen helburu nagusia da administrazio publikoei informazio eguneratua ematea genero desberdintasunei eta jokoaren barruan izandako bilakaerari buruz, emakumeen eta gizonen berdintasuna bultzatzeko estrategiak eta politikak defini ditzaten diagnostiko sendoagoetan oinarrituta. EAEko jokoari buruzko errealitatea zeharkako genero ikuspegitik ulertzeko, hainbat aldagai hartu ditugu erreferentziatzat jokoaren esparruan. Alde batetik, jokoaren prebalentziari eta balorazioari buruzko informazioa jaso dugu, *Euskal biztanleriaren jokoaren inguruko gizarte pertzepzioa eta joko ohiturak* txostenaren bidez (IKEI, 2019); Autodebekatuetan izena emandako pertsonen datuak kontsultatu ditugu, bai EAEn, bai estatuan. Sektoreko elkarte- eta enpresa-sarea aztertu nahi izan dugu. Eta, azkenik, EAEn homologatuta dauden B motako makinen azterketa bisuala egin dugu.

Txosten horretan jasotako datu guztietatik, sexuari buruzkoak baino ez ditugu aztertuko; hau da, gizonen eta emakumeen artean zer alde dauden EAEko jokoaren ohiturei eta pertzepzioari dagokienez.

Dokumentu honek xede deskriptibo hutsa du, eta bere helburua ez da aurkitutako desberdintasunen kausak aztertzea edo testuinguruan ipintzea. Aztertutako alderdietan topaturiko emakumeen eta gizonen arteko aldeak identifikatzen ditu, eta, eskura dagoen informazioak horretarako aukera ematen duenean, saiatzen da adierazten desberdintasun horiek areagotzeko edo murrizteko joera duten, gizarteak berdintasunaren arloan izan duen bilakaeraren berri izate aldera.

Oro har, gizonen artean ikusten da ausazko jokoen prebalentzia handiena, eta gizonezkoak dira autodebekatuen txostenetan gehien ageri direnak (1.333 gizon 2021eko abenduan, eta 371 emakume). Mendekotasuna progresioan duten gizonezko jokalariak emakumeak halako hiru baino gehixeago direla ikusten da.

Jokoaren Behatokiaren mailan *Euskal biztanleriaren jokoaren inguruko gizarte-pertzepzioa eta joko-ohiturak* azterlana dugu (IKEI, 2019). Bertan, EAEko genero desberdintasunen bilakaera ikus daiteke joko tipologiaren arabera. Genero desberdintasunak daude gizonen eta emakumeen joko tipologia aintzat hartuta. Horrela, emakumeak eta gizonak maiz aritzen diren jolas kopuruari dagokionez, sexuen arteko alde argia dago. Gizonen % 5,1ek jokatu dute ostalaritzako makinetan, baina emakumeen % 1,4k baino ez. Gauza bera gertatzen da apustu lokalei dagokienez; gizonen % 3,5 joan dira, eta emakumeen % 1 bakarrik. Azkenik, kasinoari buruzko datuek ere erakusten dute alde deigarria: gizonen % 3,2 eta emakumeen % 0,6 joan dira.

Jokoaren maiztasunari dagokionez, azken 12 hilabeteetan egunero edo astean behin edo zenbait aldiz jokatu dutela esan duten pertsonetan badira desberdintasun batzuk zenbait aldagai kontuan hartuta. Horrela, gizonezkoek jokatzen dute gehiago egunero edo astero (% 19,3) emakumeek baino (% 14,7).

Lan hau lau zati handitan egituratu da. Lehenik eta behin, datu iturriak eta aplikatutako metodologia daude. Bigarrenik, EAEko testuinguruko jokoaren maiztasunari, ohiturei

eta balorazioari buruzko datuak aipatzen dira, denboran konparatuta. Hirugarrenik, autodebekatuetan erregistratutako pertsonen datuak erakusten dira. Jarraian, jokoaren sektorearekin zerikusia duten elkarteen eta enpresen egituraren azterketa egin dugu. Jarraian, EAEn instalatutako makina modelo desberdinak ikusiz egindako azterketaren bidez lortutako informazioa ageri da. Azkenik, adierazleen ondorio garrantzitsuenak, genero ikuspegia azterlanaren ardatz nagusitzat hartuta.

2. Datu iturriak eta metodologia

Datu iturriak eta metodologia

Txosten honetan azaldutako adierazleak askotarikoak dira, eta horrelakoak dira, halaber, iturriak eta haien azterketa.

Jokoaren azterketaren, maiztasunaren, ohituren eta balorazioaren lehen punturako, IKEI Research & Consultancy-ren *Euskal biztanleriaren jokoaren inguruko gizarte-pertzepzioa eta joko-ohiturak* (2019) txostenaren datuak erabili ditugu. Txosten horrek, izan ere, datu horiek sexuaren arabera bereizita aipatzen zituen. Batzuetan, datu horiek UPV/EHUk egindako *Jokoaren inguruko gizarte-pertzepzioa eta balorazioa Euskadin* (2022) ikerlanean lortutakoekin aldera daitezke.

Horrenbestez, bikoitza da atal honen helburua: Alde batetik, txostenaren aldagai nagusiei dagokienez gizonen eta emakumeen arteko balioak alderatzea. Bestalde, balio horiek 2019 eta 2022 urteen artean izan duten bilakaera alderatzea.

Bigarren atalak, autodebekatuak izenekoak, beren burua jokotik baztertu duten pertsonak aztertzen ditu; hau da, Estatuko erregistroan daudenak, onlineko jokoei dagokienez, eta erregistro autonomikoan daudenak, EAEko eskumeneko jokoetarako. JEBk berak helarazi ditu Autodebekatuen bi erregistroak. Datu horiei esker, estatuko eta autonomia erkidegoko erregistroetako gizonen eta emakumeen arteko alderaketa egin daiteke, bai eta, aldi berean, lurralde historikoetako intzidentzia eta azken urtean izandako bilakaera.

Hurrengo puntuan, jokoaren sektoreko elkarte eta enpresetan dauden langileen azterketa egin da, genero ikuspegia kontuan hartuta. Hala elkarteek nola enpresek aktiboki lagundu dute, eta eskatutako datuak jakinarazi dituzte. Informazio horri esker, bi erakundeen barne egitura aztertu ahal izan dugu, gizonen eta emakumeen presentzia maila, posizio eta azpisektore desberdinen arabera bereizita, aurrerago ikusiko den bezala.

Azkenik, azterketa bat egin dugu EAEn homologatuta dauden B motako makinen modeloak ikusiz. Makina horietatik eduki sexualizatua zer ehunekok duten jakitea da azterketa horren helburua; emakumeen/pertsonaia bizidunen irudi hipersexualizatuak zenbat makinak erakusten dituzten ezagutzea, alegia. Eusko Jaurlaritzako Joko eta Ikuskizun Zuzendaritzaren lankidetzari esker egin ahal izan dugu azterketa hori, EAEko lurraldean homologatutako 339 modeloei buruzko irudiak eta informazioa eman baititu. Gehienetan, nabarmentzekoa da makinen aurrealdea baino ez dela ikusten irudietan, eta makinak ez dira osoki ikusten.

Emakumeari eta jokoaren buruzko panoramika. Zifrei buruzko txostena 2022 azterlan monografikoak UPV/EHUko Soziologia eta Gizarte Langintza Sailak egin du. Jonatan García Rabadán, Iraide Fernández Aragón eta Julia Shershneva irakasleek eta Aidée Baranda Ortiz ikertzaileak osatzen dute sail hori.

3. Jokoaren maiztasuna, ohiturak eta balorazioa

Jokoaren maiztasuna, ohiturak eta balorazioa

IKEIren *Euskal biztanleriaren jokoaren inguruko gizarte pertzepzioa eta joko ohiturak 2019* txostena hainbat kuota kontuan hartuta egin zen, generoarena haien artean, eta gizonen eta emakumeen arteko alderaketa egin daiteke beraz.

1. taula. EAEko jokoaren inguruko gizarte pertzepzioari eta joko ohiturei buruzko 2019ko inkestaren lagina

	Maiztasuna	Ehunekoa
Emakumeak	665	54,8
Gizonak	549	45,2
Guztira	**1.214**	**100**

Iturria: Euskal biztanleriaren jokoaren inguruko gizarte-pertzepzioa eta joko-ohiturak, 2019

Txosten horretan, izenburuak adierazten duen bezala, joko ohiturei buruzko informazioa dago, hala nola prebalentzia, joko motak edo arrazoiak, eta ausazko jokoari eta apustuei buruzko iritzi eta pertzepzioak. Datu horiek berriz aurkeztuko ditugu txosten honetan, gizonen eta emakumeen arteko desberdintasunak edo antzekotasunak azpimarratzeko, eta, horrez gain, zenbait kasutan luzetarako konparazioa egingo dugu JEBk eta UPV/EHUk egindako azken ikerketarekin.

3.1. Jokoaren maiztasuna

2019an, gutxienez behin jokatu edo apustu egin zutela adierazi zuten biztanleen % 67,3k. Datu hori handixeagoa zen gizonetan emakumeen artean baino; ehuneko 4,7 puntuko aldea zehazki. 2022an, guztizko datua 9 puntu igo zen, eta jokoaren prebalentzia handiagoa zegoen oraindik gizonetan emakumeen artean baino, baina 2 puntuko aldea zegoen orduan.

2. taula. Azken urtean jokatu duten pertsonen ehunekoa, sexuaren arabera, 2019an eta 2022an (%)

	2019	2022
Emakumeak	65,2	75,3
Gizonak	69,9	77,5
Guztira	**67,3**	**76,3**

Iturria: 2019 eta 2022ko txostena

Egunero edo astero jokatu zuten pertsonen ehunekoa % 16,8ra jaitsi zen 2019an. Aldeak daude pertsonen generoari dagokionez; izan ere, datu hori % 19,3 zen gizonen artean, eta % 14,7 emakumeetan. 2022an jokoaren maiztasunari buruz galdetu da,

Jokoaren maiztasuna, ohiturak eta balorazioa

onlineko eta aurrez aurreko modalitateak bereizita, eta bi kasuetan handiagoa da maiztasuna gizonetan emakumeen artean baino.

3. taula. 2019an eta 2022an egunero edo astero jokatu duten pertsonen ehunekoa (%)

	2019	2022	
		Aurrez aurrekoa	Online
Emakumeak	14,70	24,1	0,3
Gizonak	19,30	32,3	1,4
Guztira	**16,80**	**28,1**	**0,9**

Iturria: 2019 eta 2022ko txostena

Gizonek emakumeek baino maiztasun handiagoan jokatzen dutela ez ezik, zaletasunetan ere bazeuden aldeak (1. grafikoa). EAEko gizartean hedatuen dauden jokoak estatuko loteriak eta apustuak eta ONCE dira (ohikoagoak dira emakumeetan gizonen artean baino). Oso urruti daude, ondoren, ostalaritzako makinak edo B motako makinak (txanpon makinak), bingo aretoak, kasinoak eta joko aretoak. Kasu horretan, horrelako jokoak nahiago dituztenetan gizonen ehuneko handiagoa dago emakumeena baino.

1. grafikoa. Joko mota nagusietan jokatu duten EAEko biztanleen ehunekoa, sexuaren arabera, 2019 (%)

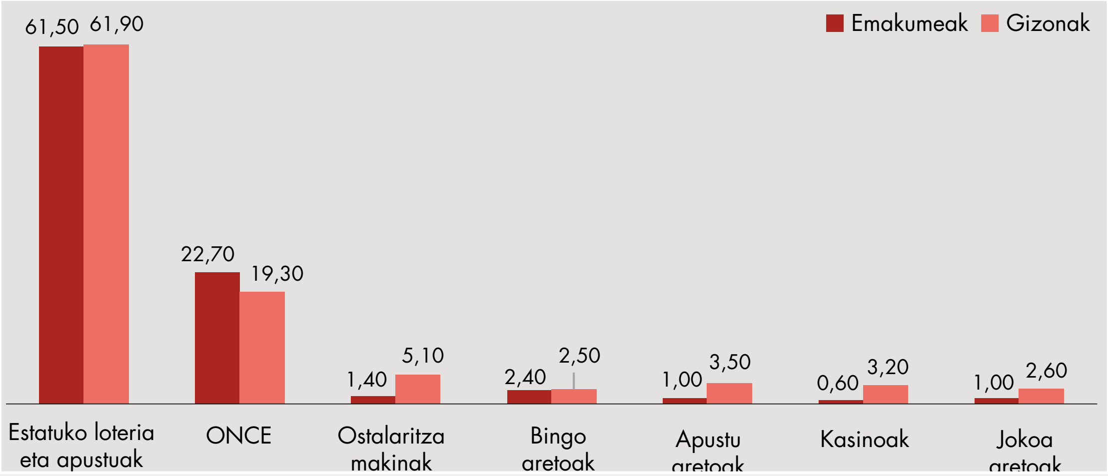

Iturria: Euskal biztanleriaren jokoaren inguruko gizarte-pertzepzioa eta joko-ohiturak, 2019

2022an, bere horretan jarraitzen du joko zaletasunen ereduak. SELAEren eta ONCEren mendeko jokoak dira oraindik hedatuenak, emakumeen artean batez ere. Gizonek interes handiagoa dute B motako makinetan, ONCEren bat-bateko loterian baino gehiago. Gainerakoak, bingoa, kasinoak eta apustu etxeak edo joko aretoak oso urruti gelditzen dira (2. grafikoa).

2. grafikoa. Joko mota nagusietan jokatu duten EAEko biztanleen ehunekoa, sexuaren arabera, 2022 (%)

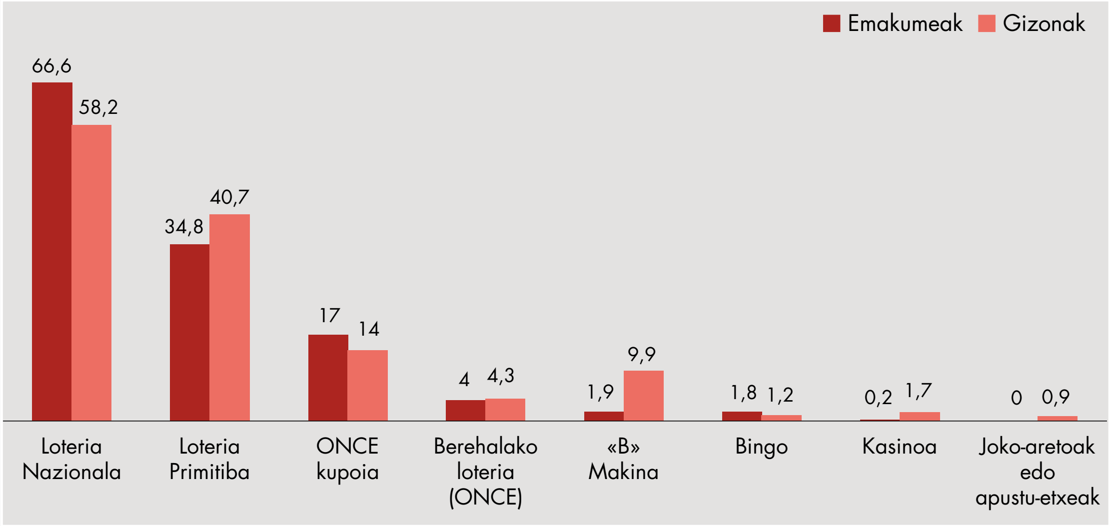

Iturria: Jokoaren inguruko gizarte-pertzepzioa eta balorazioa Euskadin 2022

EAEko biztanleen % 2k onlineko jokoa —ibilbide hasiberria duen modalitatea— hautatu zuten 2019an, eta 2022an, berriz, % 3,2ra igo zen ehuneko hori. Oraingoan ere badago gizonen eta emakumeen arteko alderik; izan ere, gizonek hartzen dute gehien aukera hori (% 2,7), emakumeekin alderatuta (% 1,5) 2019an; % 5,2 eta % 1,1, berriz, 2022an, hurrenez hurren.

Kasu horretan, bitxia da online jokatzen duten emakumeen ehunekoa murriztu egin zela aztertutako aldian; gizonen ehunekoa, aldiz, bikoiztu egin da ia.

4. taula. Online jokatu duten pertsonen ehunekoa, sexuaren arabera, 2019 eta 2022 (%)

	2019	2022
Emakumeak	1,5	1,1
Gizonak	2,7	5,2
Guztira	**2**	**3,2**

Iturria: 2019 eta 2022ko txostena

Pertsonak jokatzera bultzatzen dituzten arrazoiei dagokienez, honako hauek nabarmentzen dira: dirua irabaztea, kausa sozial bat, denbora pasatzea eta beste arrazoi batzuk (3. grafikoa). Gizon gehiago daude dirua irabazteko eta denbora pasatzeko jokatzen dutenen artean (% 66,7 eta % 24,4; emakumeen kasuan, berriz,

% 63,4 eta % 10,2, hurrenez hurren). Aitzitik, emakumeek nabarmen gehiago aipatzen dute kausa sozial baten ondorioz jokatzen dutela (% 23,8), gizonen aldean (% 12,8).

Mendekotasunagatik jokatzeari buruzko datua, gainerako arrazoiekin alderatuta txikia bada ere, nahiko azpimarragarria da, gizonek baino ez baitute aipatzen.

3. grafikoa. EAEko biztanleek jokatzeko arrazoi nagusien ehunekoa, sexuaren arabera (2019)

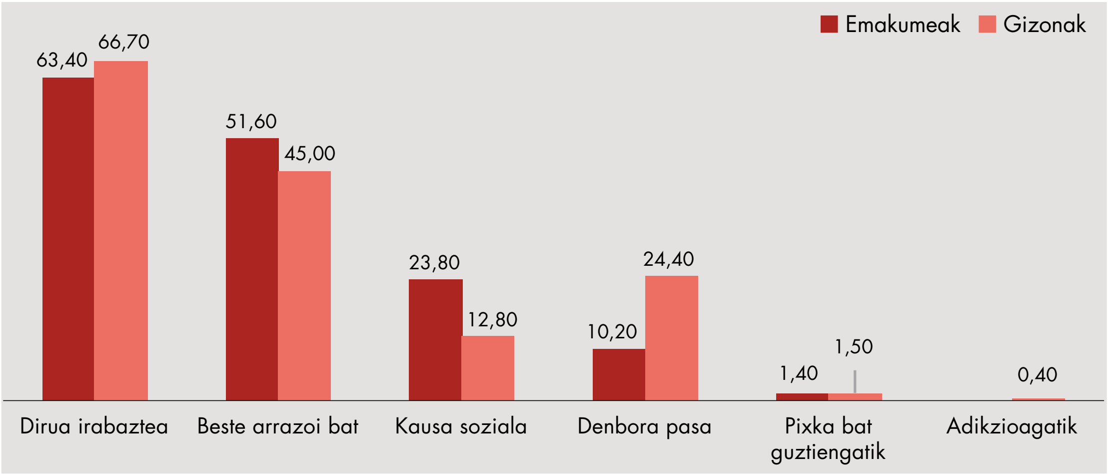

Iturria: Euskal biztanleriaren jokoaren inguruko gizarte-pertzepzioa eta joko-ohiturak, 2019

Jokoan hasteari buruzko informazioari dagokionez, jokatzen dutenen ia % 20 adingabe zirenean hasi ziren (5. taula). Datu handi samarra, jokoa adin nagusiek baino ez dutela baimenduta kontuan hartuta .

Beste behin ere, alde nabarmenak ikusten dira gizonen eta emakumeen artean; izan ere, gizonen % 29,6 hasten dira adingabe direnean, eta emakumeen % 11,3 soilik, ia hiru aldiz gutxiago.

5. taula. Jokatzen hasitako adina, sexuaren arabera (%)

	Emakumeak	Gizonak	Guztira
<18	11,3	29,6	19,9
18-24	36,5	41,9	39
25-34	18,8	28,9	24,2

Iturria: Euskal biztanleriaren jokoaren inguruko gizarte-pertzepzioa eta joko-ohiturak, 2019

Joko ohiturei buruz galdetzeaz gain, arriskuko jokoaren edo joko problematikoaren ondoriozko zenbait ideia/egoerari buruz ere galdetu zen (6. taula). Horri dagokionez,

% 3,7k onartu zuten jokoak arazo ekonomikoak edo sozialak zuzenean edo beren ingurunean ekarri zizkiela; ehuneko hori handixeagoa izan zen emakumeetan (% 4,4) gizonen artean baino (% 3). Pertsonen % 2,6k adierazi zuten berriz jokatu zutela galdutako dirua irabazteko; ehuneko hori handixeagoa zen gizonetan (% 3,1) emakumeen artean baino (% 2,1).

% 1,3 errudun sentitzen zen joko ohiturengatik, batez ere gizonak (% 2,6), eta EAEko biztanleen % 1ek arazoei ihes egiteko jokatu zuten; azken hori ere bazen ohikoagoa gizonen artean (% 1,7) emakumeetan baino (% 0,5).

Gizonen % 1,7k aitortu zuten jokoaren ondorioz osasun arazoak izan zituztela, hala nola estresa edo angustia, eta emakume bakar batek ere ez zuen horrelakorik adierazi. Azkenik, emakumeen eta gizonen % 0,6k onartzen du diru gehiago jokatu behar izan dutela emozio bera lortzeko.

6. taula. Azken 12 hilabeteetan proposatutako egoeraren bat bizi duten EAEko jokalariak, sexuaren arabera, 2019 (%)

	Emakumeak	Gizonak	Guztira
Jokoak arazo ekonomikoak eta/edo sozialak eragin dizkizu (zuri edo zure ingurukoei)	4,40	3,00	3,7
Galdutako dirua irabazten saiatzeko itzuli zara	2,10	3,10	2,6
Errudun sentitu zara jokatzeko ohiturengatik	0,20	2,60	1,3
Arazoei ihes egiteko jokatu duzu (depresioa, antsietatea edukita)	0,50	1,70	1
Jokoak osasun arazoak eragin dizkizu (estresa, angustia)	—	1,70	0,7
Diru gehiago jokatu behar izan duzu emozio bera lortzeko	0,60	0,60	0,6

Iturria: Euskal biztanleriaren jokoaren inguruko gizarte-pertzepzioa eta joko-ohiturak, 2019

3.2. Jokoari buruzko balorazioa eta pertzepzioa

Azpiatal honetan, EAEko herritarrek ausazko jokoei eta apustuei buruz dituzten iritziak eta pertzepzioak azalduko ditugu. Lehenik eta behin, eta oro har, gehiengoa da jokoa txartzat edo oso txartzat hartzen duten pertsonen ehunekoa; 2019an biztanleen % 65 ziren, eta % 45 2022an. Aitzitik, ona edo oso ona irizten diotenak % 4,5 dira 2019an, eta % 11,8, berriz, 2022an. Nabarmentzekoa da, halere, 2022an bereizi egin zirela aurrez aurreko jokoaren eta onlineko jokoaren pertzepzioak, eta online jokoaren pertzepzio txarra/oso txarra ehuneko 20 puntu handiagoa izan zela aurrez aurrekoarena baino.

Jokoaren maiztasuna, ohiturak eta balorazioa

7. taulak erakusten duenez, jokoaren gaineko iritziak hobera egin du 2019 eta 2022 urteen artean, eta, horrez gain, emakumeen pertzepzioa gizonena baino negatiboxeagoa da; halaber, axolagabeago agertzen dira galdera horren aurrean, eta ez dutela ez ontzat ez txartzat hartzen esaten dute.

7. taula. EAEko biztanleen jokoaren pertzepzioa, sexuaren arabera, 2019 eta 2022 (%)

	2019		2022	
	Emakumea	**Gizona**	**Emakumea**	**Gizona**
Oso ona	0,2	—	0,3	0,2
Ona	5,1	4	10,8	12,3
Ez ona, ez txarra	23,9	26,2	39,3	42,9
Txarra	46,2	49,4	40	35,4
Oso txarra	20,8	17,3	9,3	9
ED/EE	3,8	3,1	0,3	0,2

Iturria: 2019 eta 2022ko txostena

2019an, joko maila, maiztasunari zein gastuari zegokienez, handia zela uste zutenen ehunekoa % 47,3 zen, eta handixeagoa zen gizonen artean (% 54,2) emakumeen artean baino (% 41,7). 2022an, antzeko galdera bat egin da, baina onlineko jokoak eta aurrez aurrekoak bereizita, maiztasuna edo gastua zehaztu gabe. Ondorioz, % 90,7k eta % 84,1ek uste dute biztanleek asko edo dezente jokatzen dutela aurrez aurreko jokoetan eta onlineko jokoetan, hurrenez hurren; ez dago alderik gizonen eta emakumeen artean.

8. taula. EAEko joko maila (maiztasuna, gastua) handia eta oso handia dela uste duten EAEko biztanleak

Emakumeak	41,7
Gizonak	54,2
Guztira	**47,3**

Iturria: Euskal biztanleriaren jokoaren inguruko gizarte-pertzepzioa eta joko-ohiturak, 2019

Gaur egun duela urte batzuk baino gehiago jokatzen delako ideia oso zabalduta dago EAEko gizartean —bai 2019an, bai 2022an—, 5 pertsonatik ia 3k hala uste baitute. Gainera, 9. taulan ikus daitekeenez, ideia hori finkatuago dago gizonen artean emakumeen artean baino. Oso litekeena da hori izatea gizonezko jokalarien ehunekoa emakumeena baino handiagoa delako, eta gizonezkoek beraiek hori hautematen dutelako edo horren jakitun direlako.

9. taula. EAEn, oro har, pertsonek duela urte batzuk baino gehiago jokatzen dutela deritzoten EAEko biztanleak

	2019	2022
Emakumeak	67,3	73,2
Gizonak	72,2	75,7
Guztira	**69,5**	**74,4**

Iturria: 2019 eta 2022ko txostena

Jokoarekin lotutako arazoei dagokienez, 2019an biztanleen % 71,8k etorkizunean nabarmen, arin edo neurriz ugarituko direla uste dute, eta % 12,4k bere horretan jarraituko dutela uste dute, 4. grafikoan ikus daitekeen bezala. Ugarituko direla uste duten gizonen ehunekoa emakumeena baino handixeagoa da (% 75,2 eta % 69, hurrenez hurren).

4. grafikoa. Etorkizuneko jokoarekin lotutako arazoei buruzko pertzepzioa, sexuaren arabera, 2019 (%)

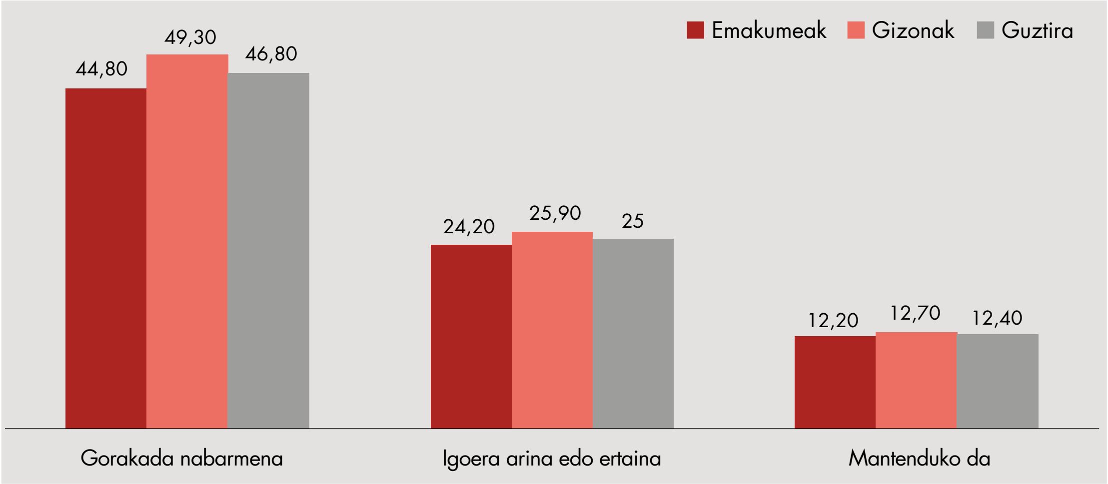

Iturria: Euskal biztanleriaren jokoaren inguruko gizarte-pertzepzioa eta joko-ohiturak, 2019

Datu berak, 3 urte geroago, antzekoak dira oraindik. % 71,8k nolabait ugarituko direla uste dute, eta % 12,1ek bere horretan jarraituko dutela (ikus 5. grafikoa). Kasu horretan, emakumeak agertzen dira ezkorxeago, jokoaren ondoriozko arazoak ugarituko direla uste baitute % 72,1ek (gizonen % 71,4).

Jokalarien % 16,1ek bestelako substantziak edaten, erretzen edo kontsumitzen dituzte jokatzen ari diren bitartean. Datu hori handixeagoa da gizonen artean (% 18) emakumeen artean baino (% 14,4).

5. grafikoa. Etorkizuneko jokoarekin lotutako arazoei buruzko pertzepzioa, sexuaren arabera, 2022 (%)

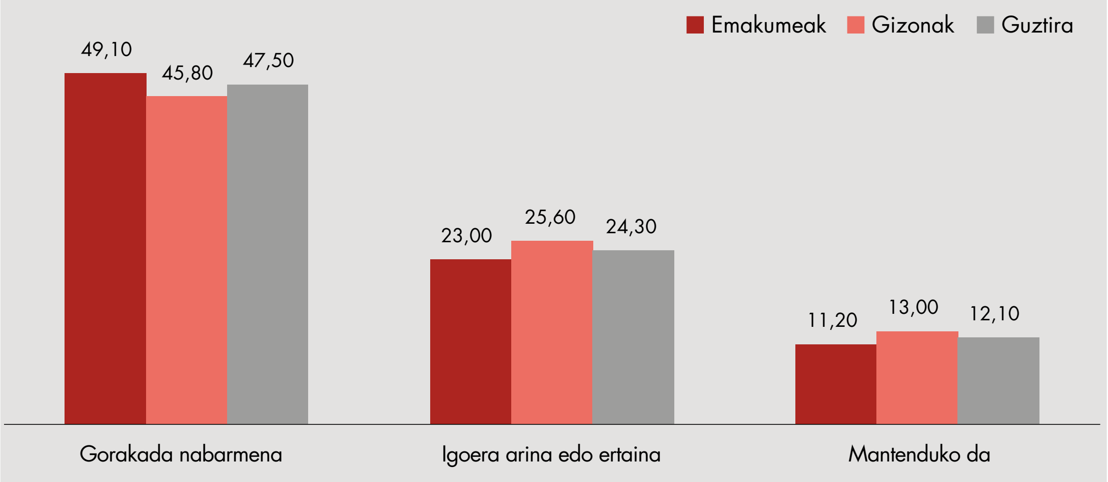

Iturria: Jokoaren inguruko gizarte-pertzepzioa eta balorazioa Euskadin 2022

10. taula. Jokatzeko orduan jokatzeko ohitura alkoholarekin, tabakoarekin edo mendekotasuna eragiten duen beste substantziaren batekin lotzen duten EAEko biztanleak, sexuaren arabera, 2019 (%)

Emakumeak	14,4
Gizonak	18,0
Guztira	**16,1**

Iturria: Euskal biztanleriaren jokoaren inguruko gizarte-pertzepzioa eta joko-ohiturak, 2019

2019an, jokoa diru sarrerak sortzeko ona zela uste zuten pertsonak % 51,1 ziren, eta 2022an, berriz, % 48,5. Bi urteetan, ideia horrekin ados zeuden gizonen ehunekoa emakumeena baino handiagoa izan da. Ideia horrekin ados dauden emakumeen ehunekoak gora egin du aldi horretan, halere, eta gizonenak, aldiz, behera.

11. taula. Jokoa diru sarrerak sortzeko ona dela uste duten pertsonen ehunekoa, sexuaren arabera, 2019 eta 2022 (%)

	2019	2022
Emakumeak	46,5	47,4
Gizonak	56,6	49,8
Guztira	**51,1**	**48,5**

Iturria: 2019 eta 2022ko txostena

Jokoaren maiztasuna, ohiturak eta balorazioa

Jokoa entretenimendu eta aisia mota bat dela uste duten pertsonen ehunekoa bikoiztu egin zen ia: 2019ko % 29,9tik 2022ko % 56,8ra. Bi kasuetan, gizonak adosago zeuden ideia horrekin emakumeak baino (ikus 12. taula).

12. taula. Jokoa entretenimendu eta aisia mota bat dela uste duten pertsonen ehunekoa, sexuaren arabera, 2019 eta 2022 (%)

	2019	2022
Emakumeak	28,9	55,7
Gizonak	31,1	58
Guztira	**29,9**	**56,8**

Iturria: 2019 eta 2022ko txostena

Azkenik, jokatzen duten pertsona gehienek arduraz jokatzen dutela uste zuten pertsonen ehunekoa % 20,3 zen 2019an, eta % 55,6 2022an. 3 urtean baieztapen hori ia heren bat hedatu da biztanleen artean. Bi aldi horietan, gizonak zein emakumeak batez bestekotik oso gertu daude, eta bi taldeetan izan da igoera.

13. taula. Jokatzen duten pertsona gehienek erantzukizunez jokatzen dutela eta mugak ezagutzen dituztela uste dutenen ehunekoa, sexuaren arabera, 2019 eta 2022 (%)

	2019	2022
Emakumeak	20,7	54
Gizonak	19,8	57
Guztira	**20,3**	**55,6**

Iturria: 2019 eta 2022ko txostena

4. Autodebekatuak

Autodebekatuak

Euskal Autonomia Erkidegoan Jokoaren Erregelamendu Orokorra onartzen duen uztailaren 27ko 120/2016 DEKRETUAren 18. artikuluan dago araututa EAEko joko galarazpenen erregistroa (otsailaren 8ko 19/2022 Dekretuak aldatu zuen dekretu hori).

Erregistroan izena ematen duten pertsonek jokoan parte har ez dezaten ezartzen da erregistroa. Ondorioz, pertsona horiek ezin dira sartu sarrera kontrolatzeko sistemak aplikatu behar dituzten joko lokaletan, ez eta autonomia erkidegoaren eskumeneko joko webguneetan ere.

Estatuan, Jokoa Antolatzeko Zuzendaritza Nagusiak —Kontsumo Ministerioaren mende— galarazpenen erregistro propioa kudeatzen du bere eskumeneko esparruko jokorako, hau da, estatu esparruko online jokorako.

Pertsona horiek EAEko erregistroan sartzeko, Joko eta Ikuskizun Zuzendaritza egunero sartzen da Jokoa Antolatzeko Zuzendaritza Nagusiaren webgunean, eta estatuko autodebekatuak gehitzen ditu EAEn izena emandakoetara (horregatik, gerta daiteke datuak bikoiztuta egotea, pertsona asko bi erregistroetan izena emanda baitaude). EAEko joko lokaletako sarbidea kontrolatzeko sistema guztiak fitxategi horretara konektatuta daude, eta sartzea automatikoki debekatzen diete izena emandako pertsonei.

EAEko eta estatuko erregistroez gain, erregistro bat dago autonomia erkidego bakoitzean; hau da, gaur egun 20 erregistro daude aldi berean. Hala ere, izen emateak elkarri aitortzeko hitzarmen bat sinatzeko izapideak egiten ari dira, autonomia erkidego batean egindako izen ematea aski izan dadin autodebekuak estatu osoan ondorioak izan ditzan.

Hurrengo azpiataletan, 2022ko urtarriletik abendura bitartean bi erregistroetan dauden datuak azalduko ditugu, aztertutako aldian izandako bilakaera kontuan hartuta eta gizonen eta emakumeen arteko bereizketa eginda. Gainera, datu horiek lurralde historiko bakoitzaren arabera ere aztertuko dira.

4.1. Erregistro autonomikoa gehi estatukoa

Erregistro autonomikoa eta estatukoa kontuan hartuta (bi erregistroetan dauden pertsonak zenbatzen ditu, bikoiztu gabe), 2022ko urtarriletik abendura bitartean EAEn hala onlineko jokoetatik edo joko publikoetatik nola eskumen autonomikoko pribatuetatik beren burua baztertu duten pertsonen kopuruak % 36,32 egin du gora, 1.330etik 1.813ra.

Hazkunde hori izena eman duten gizonen gorakadaren ondorioz gertatu da; izan ere, horien igoera ia % 48koa izan da, eta emakumeena, berriz, % 6koa.

Autodebekatuak

Ukitutako biztanleen ehunekoan ere ikusten da hori, gizonezko jokalariak gizon guztien % 0,13 baitira, eta emakumezko jokalariak, berriz, emakume guztien % 0,03. Ondorioz, EAEko biztanleen % 0,08 autodebekatuetan erregistratuta dago.

14. taula. Autodebekatuak erregistro autonomikoa eta estatukoa batuta, 2022

		Erregistro autonomikoa + estatukoa	Generoa (%)	Generoa (%)
Urtarrila	Gizonak	963	72,41	0,09
	Emakumeak	367	27,59	0,03
	Guztira	1330	100	0,06
Otsaila	Gizonak	968	72,08	0,09
	Emakumeak	375	27,92	0,03
	Guztira	1343	100	0,06
Martxoa	Gizonak	981	72,13	0,09
	Emakumeak	379	27,87	0,03
	Guztira	1360	100	0,06
Apirila	Gizonak	1260	76,09	0,12
	Emakumeak	396	23,91	0,04
	Guztira	1656	100	0,08
Maiatza	Gizonak	1255	76,29	0,12
	Emakumeak	390	23,71	0,03
	Guztira	1645	100	0,08
Ekaina	Gizonak	1247	76,46	0,12
	Emakumeak	384	23,54	0,03
	Guztira	1631	100	0,07
Uztaila	Gizonak	1257	76,83	0,12
	Emakumeak	379	23,17	0,03
	Guztira	1636	100	0,07
Abuztua	Gizonak	1278	76,80	0,12
	Emakumeak	386	23,20	0,03
	Guztira	1664	100	0,06

		Erregistro autonomikoa + estatukoa	Generoa (%)	Generoa (%)
Iraila	Gizonak	1264	77,07	0,12
	Emakumeak	376	22,93	0,03
	Guztira	1640	100	0,07
Urria	Gizonak	1319	77,13	0,12
	Emakumeak	391	22,87	0,03
	Guztira	1710	100	0,08
Azaroa	Gizonak	1347	77,64	0,13
	Emakumeak	388	22,36	0,03
	Guztira	1735	100	0,08
Abendua	Gizonak	1424	78,54	0,13
	Emakumeak	389	21,46	0,03
	Guztira	1813*	100	0,08
2022ko bilak.	Gizonak	47,87		
	Emakumeak	5,99		
	Guztira	36,32		

Iturria: Joko eta Ikuskizun Zuzendaritza

4.2. Erregistro autonomikoa eta estatukoa

15. taulan, autonomia- eta estatu-mailako autodebekuen erregistroen datuak daude, bereizita. Ildo horretan, erregistro guztietan gorakada bat izan dela ikus daiteke, eta, berriz ere, nabarmenagoa da gizonetan emakumeen artean baino.

Estatuaren eskumeneko jokoetan beren burua baztertu duten pertsonen kopuruak hazkunde txikiagoa izan du autonomia erkidegokoan baino (% 10,6 eta % 33,6, hurrenez hurren).

Autodebekatuak

15. taula. Autodebekatuak erregistro autonomikoan eta estatuko erregistroan, 2022

		EAEko erregistroa	Generoa (%)	Estatuko erregistroa	Generoa (%)
Urtarrila	Gizonak	411	72,74	935	79,51
	Emakumeak	154	27,26	241	20,49
	Guztira	565	100	1.176	100
Otsaila	Gizonak	413	72,08	940	79,46
	Emakumeak	160	27,92	243	20,54
	Guztira	573	100	1.183	100
Martxoa	Gizonak	416	71,72	950	79,63
	Emakumeak	164	28,28	243	20,37
	Guztira	580	100	1.193	100
Apirila	Gizonak	444	71,38	1.005	80,14
	Emakumeak	178	28,62	249	19,86
	Guztira	622	100	1.254	100
Maiatza	Gizonak	443	71,80	1.001	80,21
	Emakumeak	174	28,20	247	19,79
	Guztira	617	100	1.248	100
Ekaina	Gizonak	440	72,25	996	80,32
	Emakumeak	169	27,75	244	19,68
	Guztira	609	100	1.240	100
Uztaila	Gizonak	443	72,98	1.006	80,42
	Emakumeak	164	27,02	245	19,58
	Guztira	607	100	1.251	100
Abuztua	Gizonak	457	72,89	1.017	80,52
	Emakumeak	170	27,11	246	19,48
	Guztira	627	100	1.263	100
Iraila	Gizonak	460	73,13	1.000	80,97
	Emakumeak	169	26,87	235	19,03
	Guztira	629	100	1.235	100

		EAEko erregistroa	Generoa (%)	Estatuko erregistroa	Generoa (%)
Urria	Gizonak	487	73,12	1.034	81,03
	Emakumeak	179	26,88	242	18,97
	Guztira	666	100	1.276	100
Azaroa	Gizonak	516	74,46	1.032	81,00
	Emakumeak	177	25,54	242	19,00
	Guztira	693	100	1.274	100
Abendua	Gizonak	577	76,42	1.056	81,2
	Emakumeak	178	23,58	245	18,8
	Guztira	755	100	1.301	100
2022ko bilak.	Gizonak	40,39		12,94	
	Emakumeak	15,58		1,66	
	Guztira	33,63		10,63	

* «Estatuko erregistroa» + «erregistro autonomikoa» eta «erregistro autonomikoa+estatukoa» baturen arteko aldea bi erregistroetan izena emandako pertsonei dagokie.

Iturria: Joko eta Ikuskizun Zuzendaritza

4.3. Autodebekatuen erregistroa, Araba

Arabaren kasuan, autonomia erkidegoko eta estatuko autodebekatuetan izena emandako pertsonen guztizko bilakaera % 20,3koa izan da (16. taula). Datu hori % 24,2koa izan da gizonei dagokienez, eta % 5,6koa, berriz, emakumeen kasuan.

16. taula. Autodebekatuak erregistro autonomikoa eta estatukoa batuta, Araba, 2022

	Urt.	Ots	Mar.	Api.	Mai.	Eka.	Uzt.	Abu.	Ira.	Urr.	Aza.	Abe.	Bilak. 22
Emakumeak	53	53	54	58	57	57	57	58	56	58	55	56	5,66
Gizonak	202	205	209	224	223	221	226	230	227	238	240	251	24,26
Guztira	**255**	**258**	**263**	**282**	**280**	**278**	**283**	**288**	**283**	**296**	**290**	**307**	**20,39**

Iturria: Joko eta Ikuskizun Zuzendaritza

Erregistro autonomikoan, % 36,3ko bilakaera izan da, guztizkoan eta estatuko erregistroan baino handixeagoa, jarraian ikusiko dugun bezala. Era berean, igoera hori handiagoa da, berriz ere, gizonen artean (% 43,4) emakumeen artean baino (% 20), 17. taulan ikus daitekeen bezala.

17. taula. Autodebekatuak erregistro autonomikoan, Araba, 2022ko azaroa

	Urt.	Ots	Mar.	Api.	Mai.	Eka.	Uzt.	Abu.	Ira.	Urr.	Aza.	Abe.	Bilak. 22
Emakumeak	10	9	10	14	14	14	14	15	14	15	13	12	20
Gizonak	23	23	23	24	24	24	23	24	24	29	31	33	43,48
Guztira	**33**	**32**	**33**	**38**	**38**	**38**	**37**	**39**	**38**	**44**	**44**	**45**	**36,36**

Iturria: Joko eta Ikuskizun Zuzendaritza

Erregistro autonomikoak online jokoak eta SELAEren edo ONCEren mendekoak arautzen ditu nagusiki, eta ia % 18ko hazkundea izan du 2022an (18. taula). Emakumeei dagokienez % 4,4koa izan da, baina % 21,1era igo da gizonetan.

18. taula. Autodebekatuak estatuko erregistroan, Araba, 2022

	Urt.	Ots	Mar.	Api.	Mai.	Eka.	Uzt.	Abu.	Ira.	Urr.	Aza.	Abe.	Bilak. 22
Emakumeak	45	46	46	46	45	45	46	46	45	46	45	47	4,44
Gizonak	189	192	197	211	210	208	214	218	214	221	220	229	21,16
Guztira	**234**	**238**	**243**	**257**	**255**	**253**	**260**	**264**	**259**	**267**	**265**	**276**	**17,95**

Iturria: Joko eta Ikuskizun Zuzendaritza

4.4. Autodebekatuen erregistroa, Bizkaia

Lurralde historikoetan Bizkaiak du pertsona gehien autodebekatuetan izena emanda, baina lurralde historiko horretan dago biztanle gehien eta joko eskaintza gehien. Termino erlatiboetan, Araba eta Bizkaia antzeko egoeran daude, biztanleen % 0,1 inguru baitago bi erregistroetan izena emanda.

2022ko bilakaera Erregistro autonomikoa eta estatukoa batuta, 2022an bilakaera % 56koa izan da (19. taula). Igoera hori batez ere gertatu da gizonak % 79,6 gehiago izan direlako, eta emakumeak, berriz, % 6,1 baino ez dira gehitu. Gainerako lurralde historikoei dagokienez, Bizkaian izan da hazkunderik handiena baterako erregistroan.

19. taula. Autodebekatuak erregistro autonomikoa eta estatukoa batuta, Bizkaia, 2022

	Urt.	Ots	Mar.	Api.	Mai.	Eka.	Uzt.	Abu.	Ira.	Urr.	Aza.	Abe.	Bilak. 22
Emakumeak	213	217	219	230	227	225	220	226	223	227	226	226	6,10
Gizonak	451	541	453	707	706	705	707	724	713	745	765	810	79,60
Guztira	**664**	**668**	**672**	**937**	**933**	**930**	**927**	**950**	**936**	**972**	**991**	**1036**	**56,02**

Iturria: Joko eta Ikuskizun Zuzendaritza

Erregistro autonomikoan, izena emandako pertsonen kopurua % 38,7 igo da, eta antzeko egoera egon da Arabakoan. Halaber, emakumeen hazkundea % 22,5 izan da, eta gizonena, % 43,6 (20. taula).

20. taula. Autodebekatuak erregistro autonomikoan, Bizkaia, 2022

	Urt.	Ots	Mar.	Api.	Mai.	Eka.	Uzt.	Abu.	Ira.	Urr.	Aza.	Abe.	Bilak. 22
Emakumeak	93	98	100	110	108	106	102	108	109	114	114	114	22,58
Gizonak	307	309	310	331	331	329	333	345	346	367	393	441	43,65
Guztira	**400**	**407**	**410**	**441**	**439**	**435**	**435**	**453**	**455**	**481**	**507**	**555**	**38,75**

Iturria: Joko eta Ikuskizun Zuzendaritza

Aldiz, estatuko autodebekatuetan erregistratutako pertsonen kopurua oso txikia; % 6,8 termino erlatiboetan. Bilakaera horren ezaugarri nagusia da erregistratutako emakumeak gutxiago izan direla, % 2 inguru zehazki. Gizonei dagokienez, % 9,4 gehiago izan dira.

Datu hori EAEko 3 erregistroetatik baxuena izateaz gain, EAEko batezbestekoaren azpitik ere badago; igoera, lehen esan bezala, % 10,63 izan da.

21. taula. Autodebekatuak estatuko erregistroan, Bizkaia, 2022

	Urt.	Ots	Mar.	Api.	Mai.	Eka.	Uzt.	Abu.	Ira.	Urr.	Aza.	Abe.	Bilak. 22
Emakumeak	144	143	143	147	146	144	143	143	137	138	138	141	–2,08
Gizonak	500	500	500	536	535	536	537	545	534	549	544	547	9,40
Guztira	**644**	**643**	**643**	**683**	**681**	**680**	**680**	**688**	**671**	**687**	**682**	**688**	**6,83**

Iturria: Joko eta Ikuskizun Zuzendaritza

4.5. Autodebekatuen erregistroa, Gipuzkoa

Gipuzkoa nabarmentzen da lurralde historiko honetan igo delako gutxien erregistratutako pertsonen kopurua, baina gorakada izan da populazio talde guztietan.

Bi erregistroen baturak (22. taula) % 14,3ko bilakaera izan du; gizonena % 17,1ekoa izan da, eta % 6 ingurukoa, emakumeena.

Autodebekatuak

22. taula. Autodebekatuak erregistro autonomikoa eta estatukoa batuta, Gipuzkoa, 2022

	Urt.	Ots	Mar.	Api.	Mai.	Eka.	Uzt.	Abu.	Ira.	Urr.	Aza.	Abe.	Bilak. 22
Emakumeak	101	105	106	108	106	102	102	102	97	106	342	107	5,94
Gizonak	310	312	319	329	326	321	324	324	324	336	107	363	17,10
Guztira	**411**	**417**	**425**	**437**	**432**	**423**	**426**	**426**	**421**	**442**	**449**	**470**	**14,36**

Iturria: Joko eta Ikuskizun Zuzendaritza

Erregistro autonomikoko pertsona kopuruan izan da hazkunderik handiena, % 17,4 (23. taula). Berriz ere, gizonen hazkundea emakumeena baino handiagoa izan da, baina oraingoan oso nabarmen: % 27,1 eta % 1,9, hurrenez hurren. Hala ere, bi kasuetan, hazkundea EAEko batezbestekoaren oso azpitik egon da.

23. taula. Autodebekatuak erregistro automatikoan, Gipuzkoa, 2022

	Urt.	Ots	Mar.	Api.	Mai.	Eka.	Uzt.	Abu.	Ira.	Urr.	Aza.	Abe.	Bilak. 22
Emakumeak	51	53	54	54	52	49	48	47	46	50	50	52	1,96
Gizonak	81	81	83	89	88	87	87	88	90	91	92	103	27,16
Guztira	**132**	**134**	**137**	**143**	**140**	**136**	**135**	**135**	**136**	**141**	**142**	**155**	**17,42**

Iturria: Joko eta Ikuskizun Zuzendaritza

Azkenik, estatuko erregistroan izena emandako gipuzkoarren kopurua % 13 igo da: gizonak, % 13,8, eta emakumeak, % 9,6.

24. taula. Autodebekatuak estatuko erregistroan, Gipuzkoa, 2022

	Urt.	Ots	Mar.	Api.	Mai.	Eka.	Uzt.	Abu.	Ira.	Urr.	Aza.	Abe.	Bilak. 22
Emakumeak	52	54	54	56	56	55	56	57	53	58	59	57	9,62
Gizonak	246	248	253	258	256	252	255	254	252	264	268	280	13,82
Guztira	**298**	**302**	**307**	**314**	**312**	**307**	**311**	**311**	**305**	**322**	**327**	**337**	**13,09**

Iturria: Joko eta Ikuskizun Zuzendaritza

5. Jokoarekin lotutako langileak

5.1. Elkarteetako langileak

Aurreko puntuari dagokionez, joko arazoren bat duten eta elkarteetara laguntza eta babes bila joaten diren pertsonak daude. Datu horiek lortzeko, hiru lurralde historikoetan dauden 8 elkarterekin jarri gara harremanetan (Bizkaia,4; Gipuzkoa, 3, eta Araba, 1). Azkenik, 6k erantzun dute; Bizkaiko 2k, Gipuzkoako 3k eta Arabako 1ek.

25. taulan ikus daitekeenez, 2022ko lehen seihilekoan (datuak martxotik ekainera bitartean lortu dira), guztira 471 pertsonak jo dute elkarte horietara jokoarekin lotutako jokabide problematikoengatik. Kasu honetan, datuak erabiltzaileen sexuaren arabera baino ez ditugu bereizi, eta ez lurralde historikoen arabera, pertsonen anonimotasuna babestearren.

Erabiltzaile guztien artean, gizonak dira nagusi, guztien ia % 89 zehazki, eta gailentzen dira, orobat, 31 eta 45 urte bitartekoak. Horrenbestez, elkarteetara joaten diren gehienak adin tarte horretako gizonak dira (% 34,46). Aldiz, emakume gazteenak (18 eta 30 urte bitartekoak) dira elkarteetara gutxien joaten direnak (% 1,49); izan ere, gutxiago jokatzen dute eta, ondorioz, ez dute jokoarekin lotutako arazorik (JEB, 2022)[1].

25. taula. Jokoarekin lotutako arazoengatik elkarteen erabiltzaile izandakoak Euskadin, 2022

	18-30	%	31-45	%	46 baino gehiago	%	Guztira	%
Emakumea	7	1,49	18	3,82	27	5,73	52	11,04
Gizona	139	29,51	167	35,46	113	23,99	419	88,96
Guztira	**146**	**31,00**	**185**	**39,28**	**140**	**29,72**	**471**	**100**

Iturria: Geuk egina, elkarteetatik lortutako datuetan oinarrituta

Nabarmendu behar da elkarteen ehuneko handi batek adierazi zuela COVID-19aren neurriek eragindako ondorioak nabaritzen dituztela oraindik; hori dela eta, joaten diren pertsonen kopurua oso txikia da 2020ko martxoa baino lehenagoko egoerarekin alderatuta.

Erabiltzaileei buruzko datuez gain, langile lan kontratudunen eta boluntarioen egitura ere ezagutu nahi izan dugu. Elkarteetan lan egiten duten pertsonei dagokienez (26. taula), 44 langile daude guztira, eta kopuru bertsuan daude emakumeak eta gizonak: 24 eta 20, hurrenez hurren. Kasu horretan, langile gehienak 46 urtetik gorakoak dira (% 61,36).

[1] Jokoaren Euskal Behatokia, 2022 Gazteak eta jokoa Euskal Autonomia Erkidegoan. Diagnostikoa 2021 https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/copia_jobe_public_observ/eu_def/Gazteria-eta-Jokoak-Txostena_EUSK.pdf

26. taula. Joko arazoak dituzten pazienteei laguntzeko elkarteetako langile lan kontratudunak Euskadin, 2022

	18-30	%	31-45	%	46 baino gehiago	%	Guztira	%
Emakumea	3	6,82	7	15,91	14	31,82	24	54,55
Gizona	1	2,27	6	13,64	13	29,55	20	45,45
Guztira	**4**	**9,09**	**13**	**29,55**	**27**	**61,36**	**44**	**100**

Iturria: Geuk egina, elkarteetatik lortutako datuetan oinarrituta

Azkenik, elkarteetan boluntarioak ere badaude, eta pazienteei laguntzen aritzen dira. Erantzun zuten elkarteek, oro har, 72 boluntarioren laguntza dute; horietatik % 73,6 gizonak dira, eta % 26,4, emakumeak. Langile lan kontratudunetan bezalaxe, 46 urtetik gorakoak dira gehienak (% 50) (ikus 27. taula).

27. taula. Joko arazoak dituzten pazienteei laguntzeko elkarteetako langile boluntarioak Euskadin, 2022

	18-30	%	31-45	%	46 baino gehiago	%	Guztira	%
Emakumea	–	–	5	6,94	14	19,44	19	26,39
Gizona	8	11,11	23	31,94	22	30,56	53	73,61
Guztira	**8**	**11,11**	**28**	**38,89**	**36**	**50**	**72**	**100**

Iturria: Geuk egina, elkarteetatik lortutako datuetan oinarrituta

Laburbilduz, elkarteetan ikus daiteke, oro har, leku maskulinizatuago bat dela, gizonezkoak gehiago baitira, hala erabiltzaileetan (% 88,9) nola boluntarioetan (% 73,6). Hala ere, enpleguari dagokionez, emakume gehiago daude (% 54,5). Honako hau izan daiteke horren arrazoia: batetik, boluntarioak jokalari ohiak dira, eta, bestetik, langileen profila psikologiatik, gizarte lanetik, administraziotik dator, eta lizentziatura edo gradu horiek guztiak feminizatuta daude.

Maskulinizatuta egoteaz gain, 46 urtetik gorako pertsonen presentzia handiagoa nabarmentzen da, hala langile lan kontratudunetan (% 61,3), nola boluntarioetan (% 50). Pazienteetan, ia % 30 badaude ere, tarteko adinekoak nabarmentzen dira (% 39,3).

5.2. Jokoaren sektoreko enpresetako langileak

Atal honetan helburutzat izan dugu jokoaren sektoreko enpresen egitura aztertzea, horietan aritzen direnen karguak eta sexua kontuan hartuta. Oro har, emakumeak

dira sektoreko zuzendaritza kargudunen % 21,9; lehendakaritzan % 9,8 dira, eta zuzendaritza batzordean, % 12,1. Halaber, gainerako langile lan kontratudunetan % 34,6 emakumeak dira (% 18k lotura zuzena dute jokoarekin; % 7,1ek ostalaritzarekin, eta % 9,5ek administrazio eta kudeaketarekin). Baina egitura hori ez da berdina enpresa guztietan, eta, horregatik, honako mota hauen araberako azterketa egin dugu: apustu enpresak, bingoak, kasinoak eta sektoreko beste enpresa batzuk.

5.2.1. Apustu enpresak

Lehenik eta behin, apustu enpresetako zuzendaritza karguak oso maskulinizatuta daude; ez dago emakumerik lehendakaritza karguetan, eta % 4,3 baino ez zuzendaritza batzordean (28. taula).

28. taula. Apustu enpresetako zuzendaritza kargudunak, sexuaren arabera, Euskadin, 2022

Kargua	Sexua/generoa	%
Lehendakaritza	Emakumeak	—
	Gizonak	100
Zuzendaritza batzordea	Emakumeak	4,3
	Gizonak	95,7

Iturria: Geuk egina, sektoreko enpresetatik lortutako datuetan oinarrituta

Langile lan kontratudunen multzoan, oraindik ere maskulinizatuta badago ere, emakumeen presentzia % 24ra igotzen da jokoarekin lotutako postuetan; % 16,7 dira ostalaritzarekin zerikusia duten postuetan, eta % 37,4, berriz, administrazio eta kudeaketan (emakume gehien dagoen sektorea).

29. taula. Apustu enpresetako langile lan kontratudunak sexuaren arabera, Euskadin, 2022

Kargua	Sexua/generoa	%
Jokoarekin lotuta	Emakumeak	24
	Gizonak	76
Ostalaritzarekin lotuta	Emakumeak	16,7
	Gizonak	83,3
Administrazio eta kudeaketarekin lotutakoa (zerbitzuak)	Emakumeak	37,4
	Gizonak	62,6

Iturria: Geuk egina, sektoreko enpresetatik lortutako datuetan oinarrituta

5.2.2. Bingoak

Bigarrenik, bingoak daude. Gizonak emakumeak baino gehiago badira ere, enpresa sektore honetan dago emakume gehien termino erlatiboetan. Zuzendaritza kargudunen artean, lehendakaritzan % 36,4 dira emakumeak, eta zuzendaritza batzordean, berriz, % 43,5 (30. taula).

30. taula. Bingoetako zuzendaritza kargudunak, sexuaren arabera, Euskadin, 2022

Kargua	Sexua/generoa	%
Lehendakaritza	Emakumeak	36,4
	Gizonak	63,6
Zuzendaritza batzordea	Emakumeak	43,5
	Gizonak	56,5

Iturria: Geuk egina, sektoreko enpresetatik lortutako datuetan oinarrituta

Gainerako langile lan kontratudunei dagokienez, azpisektore batzuetan gehiago dira emakumeak gizonak baino, hala nola administrazio eta kudeaketarenean (% 60) edo jokoarekin lotutakoan (% 45,8). Ostalaritzarekin lotutako karguak apur bat maskulinizatuta daude (% 61,1).

31. taula. Bingoetako langile lan kontratudunak, sexuaren arabera, Euskadin, 2022

Kargua	Sexua/generoa	%
Jokoarekin lotuta	Emakumeak	54,8
	Gizonak	45,2
Ostalaritzarekin lotuta	Emakumeak	38,9
	Gizonak	61,1
Administrazio eta kudeaketarekin lotutakoa (zerbitzuak)	Emakumeak	60
	Gizonak	40

Iturria: Geuk egina, sektoreko enpresetatik lortutako datuetan oinarrituta

5.2.3. Kasinoak

Kasinoetako zuzendaritza kargudun guzti-guztiak gizonezkoak dira, hala lehendakaritzan, nola zuzendaritza batzordean (32. taula); hori horrela, plantilla hori da maskulinizatuen dagoena.

32. taula. Kasinoetako zuzendaritza kargudunak, sexuaren arabera, Euskadi, 2022

Kargua	Sexua/generoa	%
Lehendakaritza	Emakumeak	—
	Gizonak	100,0
Zuzendaritza batzordea	Emakumeak	—
	Gizonak	100,0

Iturria: Geuk egina, sektoreko enpresetatik lortutako datuetan oinarrituta

Kasinoetan, jokoarekin eta administrazio eta kudeaketarekin lotutako langile lan kontratudun gehienak gizonak dira (% 51,3 eta % 71,9, hurrenez hurren), baina ostalaritzarekin zerikusia duten kargudunak nabarmentzen dira, emakumeak baitira % 68,4 (33. taula).

33. taula. Kasinoetako langile lan kontratudunak sexuaren arabera, Euskadin, 2022

Kargua	Sexua/generoa	%
Jokoarekin lotuta	Emakumeak	48,8
	Gizonak	51,3
Ostalaritzarekin lotuta	Emakumeak	68,4
	Gizonak	31,6
Administrazio eta kudeaketarekin lotutakoa (zerbitzuak)	Emakumeak	28,1
	Gizonak	71,9

Iturria: Geuk egina, sektoreko enpresetatik lortutako datuetan oinarrituta

5.2.4. Sektoreko beste enpresa batzuk

Azkenik, jokoaren sektoreari lotutako gainerako enpresak (B motako makinak, jolaserako eta ausazko makinak ustiatzea; joko aretoak, etab.) multzo berean sartu ditugu; hori horrela, zuzendaritza kargudunak gehienbat gizonezkoak dira, % 78,5 lehendakaritzan, eta % 77,3, berriz, zuzendaritza batzordean.

Jokoarekin lotutako langileak

34. taula. Sektoreko beste enpresa batzuetako zuzendaritza kargudunak, sexuaren arabera, Euskadin, 2022

Kargua	Sexua/generoa	%
Lehendakaritza	Emakumeak	21,5
	Gizonak	78,5
Zuzendaritza batzordea	Emakumeak	22,7
	Gizonak	77,3

Iturria: Geuk egina, sektoreko enpresetatik lortutako datuetan oinarrituta

Halaber, aldeak daude azpisektoreetako langile lan kontratudunei dagokienez. Jokoarekin lotutakoa oso maskulinizatuta dago (% 80,1), baina ostalaritzarekin eta administrazio eta kudeaketarekin lotutakoa, aldiz, pixka bat feminizatuta dago: % 50,8 eta % 66,4, hurrenez hurren.

35. taula. Sektoreko beste enpresa batzuetako langile lan kontratudunak, sexuaren arabera, Euskadin, 2022

Kargua	Sexua/generoa	%
Jokoarekin lotuta	Emakumeak	19,9
	Gizonak	80,1
Ostalaritzarekin lotuta	Emakumeak	50,8
	Gizonak	49,2
Administrazio eta kudeaketarekin lotutakoa (zerbitzuak)	Emakumeak	66,4
	Gizonak	33,6

Iturria: Geuk egina, sektoreko enpresetatik lortutako datuetan oinarrituta

6. «B» Motako makinak

«B» Motako makinak

EAEn dauden B motako makinen modeloetako irudiei buruz —genero ikuspegiarekin— egindako azterketa azalduko dugu orain. JEBko langileek emandako irudien bidez, 339 modeloren azterketa bisuala egin dugu. Modelo bakoitzaren hainbat makina daude ezarrita hiru lurraldeetan, 9.946 guztira: Araban, % 16; Gipuzkoan, % 28, eta Bizkaian, % 56.

Hain zuzen ere, eta txosten honen helburuaren ildotik, asmoa zera da: jakitea ea ezarrita dauden makina horietatik zenbatek duten emakumeen irudi sexualizaturik (irudi bizidunak dira orokorrean). Hau da, ea irudi horietan ageri diren jarrerak, arropak eta abarrak, modu batera edo bestera, edertasun eredu/estereotipo eta jokabide jakin batzuk betetzen dituzten, jokalarien arreta bereganatu nahian.

Gainera, kasu horien adibideak emateko, hainbat makina aukeratu ditugu: batetik, estereotipo sexualizaturik gabeko B motako makinen modeloak (jardunbide egokiak), eta horrelako edukiak dituztenenak (jardunbide txarrak).

6.1. «B» motako makinak: datuak

Homologatuta dauden B motako makinen 339 modeloetatik % 93,3 aztertu ditugu edukiaren arabera. Gainerakoetan (% 7,7), ezin izan da azterketa hori egin, ez baita irudi garbirik lortu.

Ikusi ahal izan direnetan, % 57,5ek eduki sexualizatua dute; % 30,7n ez zen emakumerik (animatua) ageri, eta % 4,1en emakumerik bazegoen, baina ez era sexual batez.

36. taula. B motako makinak, eduki bisualaren arabera

	n	%
Ez dago emakumerik	104	30,7
Emakume sexualizatuak daude	195	57,5
Emakumeak daude, baina ez daude sexualizatuta	14	4,1
Ezin da ikusi	26	7,7
Guztira	**339**	**100**

Iturria: Guk eginda, Joko eta Ikuskizun Zuzendaritzak eskainitako datuetan oinarrituta

Hala ere, are azterketa zehatzagoa egiteko, makina sinpleak (joko aukera bakarra) eta makina aniztunak (jokalari edo pantaila anitzekoak) bereizi nahi izan ditugu.

B motako makina sinpleen modeloak 193 dira guztira (modeloen ia % 57). Egindako azterketaren arabera, kasuen % 52,8n emakume sexualizatuak daude; % 43n ez

dago emakumerik, eta % 3,1en emakumeak daude, baina eduki sexualizaturik gabe. Gainerako % 1ean makinaren irudia ezin da ikusi.

37. taula. B motako makina sinpleak, eduki bisualaren arabera

	Maiztasuna	%
Ez dago emakumerik	83	43,0
Emakume sexualizatuak daude	102	52,8
Emakumeak daude, baina ez daude sexualizatuta	6	3,1
Ezin da ikusi	2	1,0
Guztira	**193**	**100**

Iturria: Guk eginda, Joko eta Ikuskizun Zuzendaritzak eskainitako datuetan oinarrituta

B motako makina aniztunen modeloei dagokienez (modeloen % 43), «Emakume sexualizatuak daude» kategorian sartu dugu, baldin eta jokoetako batean bederen era horretako irudiak bazeuden. Ondorioz, egiaztatu dugu horietatik % 63,7n —joko batean gutxienez— emakume sexualizatuko irudirik badagoela. % 14,4n ez da emakumeen irudirik ikusi; % 5,5en emakumeak zeuden, baina sexualizatuta egon gabe, eta makinen % 16,4 ezin izan dira aztertu.

38. taula. B motako makina aniztunak, eduki bisualaren arabera

	Maiztasuna	%
Ez dago emakumerik	21	14,4
Emakume sexualizatuak daude	93	63,7
Emakumeak daude, baina ez daude sexualizatuta	8	5,5
Ezin da ikusi	24	16,4
Guztira	**146**	**100**

Iturria: Guk eginda, Joko eta Ikuskizun Zuzendaritzak eskainitako datuetan oinarrituta

Ikusi ahal izan dugunez, modeloen erdiek baino gehiagok (% 57,5) eduki sexualizatua dute pantailetan. Espero zitekeen bezala, kopuru hori handiagoa da (% 63,7) pantaila anitzeko makinen kasuan; hau da, jokalariak zenbait joko aukera dituen horietan.

6.2. Jardunbide egokiak

Azken atal honetan B motako makinen zenbait kasu aurkeztuko ditugu, jardunbide egokien adibide gisa, bai eta hobetu beharrekotzat jotzen ditugun beste batzuk ere.

Lau ereduren bitartez (lehenengoetan) eta hiruren bidez (bigarrenetan) eremu horretako egoerari eta proiekzioari buruzko eztabaida bultzatu nahi dugu.

1. JUGADA MAESTRA

Jugada Maestra makinari dagokio jardunbide egokien lehen adibidea, emakumeen irudi iraingarririk edo sexualizaturik ez duelako. Eredu honek *tetris* joko klasikoaren edo antzekoaren antza du.

Modelo klasikoko makina bat da; tonu urdineko kolore biziak eta argi keinukariak ditu makina osoan. Elementu neutralak ditu, batez ere irudi geometrikoak, zenbakizkoak edo frutak baitira.

Elementu nagusietako bat bingo gurpila da, erabat ausazkoa den joko baten erreprodukzioa. Gainera, bi arrabol ditu. Lehenengoa, pantailarako egokitzapen bat

da, bar-en sinbolo eta 7ekin. Bigarren arrabolak —klasikoak— frutak eta kanpaiak ditu. Bi arrabolen ondoan sariak ageri dira; hots, lerroko konbinazio guztiak eta zer sari ekonomiko dakarten. Hori horrela, inolako diskriminaziorik sortzen ez duten irudi neutroak proiektatzen dira.

Txanponak eta billeteak sartzeko zirrikituak ongi ikusteko eta iristeko moduko garaieran daude apustu egin behar duten pertsonentzat.

2. MULTILINER X JOKALARI

Multiliner modeloa jokalari anitzeko makina bat da, altzari bakar batez osatuta; parte hartu nahi duten jokalari guztiek joko berean egiteko aukera dute, haien postua edozein dela ere. Hau da, ez dago mugarik modeloaren eskaintza hautatzeko orduan. Kasu honen berezitasuna da postu guztiak elkarri lotuta egon behar direla ezinbestean jokatu ahal izateko, eta horietakoren bat lotuta ez badago, makina zerbitzutik kanpo gelditzen da.

Multiliner modeloaren irudiak eta elementuak bat datoz ausazko jokoen edo kasinoko erruleten iruditeria klasikoarekin. Makinaren izena dago aurrealdean, eta horren ondoan, gainerakoan, kolore ilunak (gorriak eta beltzak), zenbakiak eta erruleta bat ageri dira. Horrela, alde batera utzi da gizaki edo animalien irudi oro, horrelakoekin gerta bailiteke estereotipoak, aurreiritziak edo bestelako irudi baztertzaileak proiektatzea.

Txanponak eta billeteak sartzeko zirrikituak ongi ikusteko eta iristeko moduko garaieran daude apustu egin behar duten pertsonentzat.

3. MERKUR MAGIC II VSLT

Hirugarren modeloa, *Merkur Magic* izenekoa, joko anitzeko altzariaren adibide bat da; hau da, jokalariek, makina horren pantailan, aukera batzuk dituzte hautatzeko. Horietako bakoitzak bere irudiak, koloreak eta abarrak ditu, eta pantaila nagusian proiektatzen dira.

Hirugarren modelo honen estetika orokorra soila da, hala koloreengatik nola irudiengatik. Goiko aldean, eguzki irribarretsu baten logoa nabarmentzen da, eta haren ondoan, makinaren izena kolore distiratsu eta biziez idatzita (horiak edo gorriak hondo beltzaren gainean). Panel nagusian beste eremu koloretsu bat dago, eta makinako joko bakoitzaren logoa ageri da bertan. Eremu biziago horretatik haratago, gainerakoan ez dago interpretatzeko moduko irudi edo marrazkirik.

Beste bietan bezala, txanponak eta billeteak sartzeko zirrikituak ongi ikusteko eta iristeko moduko garaieran daude apustu egin behar duten pertsonentzat.

4. NOVO LINE CLUB II

Jardunbide egokiak irudikatzeko azken makina modeloa *novoline Club II* izenekoa da. Aurreko altzariaren antzera, pantaila bat dago erdiko aldean, eta haren jokoetako bat hauta daiteke bertan. Joko horietako batzuk poker edo kasino klasikoko jokoak dira, bai eta abenturetako beste batzuk ere.

Novoline Club II makinaren goiko eta erdiko pantailek hartzen dute altzariaren eremurik handien, eta ia ez dago tokirik, beraz, bestelako irudi, marrazki edo logorik txertatzeko. Koloreak soilak dira, tonu beltz, gris eta zurietan, eta horregatik ez da deigarria lehen begiratuan. Gainera, makinaren inguruko markoak argiztatu egiten dira, eta erakargarriagoa egiten zaio jokalariari, baina bestelako proiekziorik gabe. Horregatik guztiagatik, jardunbide egokien artean sartu behar da, ez baitu irudi diskriminatzailerik proiektatzen.

Txanponak eta billeteak sartzeko zirrikituak daude, eta billeteak sartzekoa da erakargarriagoa, argiztatuta dagoelako, baina gainerako makinetan bezala, toki praktikoan daude jokalarientzat.

6.3. Jardunbide txarrak

1. RF BURLESQUE

Honako hau, *RF Burlesque*, aldaketaren bat behar duen makinaren adibidetzat har daiteke. Giro burleskoko jai areto bat da gai nagusia, eta hortik datorkio izena. Aurreko altzari soilen aldean, makina honek kolore biziak ditu, eta askotariko tamaina edo posizioko irudiz beteta dago; horietako batzuk lehen planoan eta beste batzuk itzalean. Horrenbestez, makina hau askoz ikusgarriagoa da kolore ilunagoko beste batzuk baino.

Are gehiago sakonduta, ondorengo irudian ikus daitekeen bezala, irudietan emakumeak dira nagusi, argi eta garbi; halaber, jarrera iradokitzailea eta arropa gutxi dute beti. Zehatzago esanda, lau emakumek dute protagonismoa makinan, eta beste batzuk ageri dira atzealdean, beltzez bada ere. Horietako hiru alboetan daude, arrabolak, prezioak eta konbinazioak ageri diren altzariko pantaila nagusien inguruan; laugarren bat beheko aldean dago, sariak irteteko zirrikitutik gertu. Aurreko hiru emakume horiek makillatuta eta kortse eta galtzari-eustekoez jantzita daude, eta guztiek dituzte bular mardulak; horrez gain, jarduera akrobatikoak egiten dute, edo dantzatuko balira bezala ari dira. Aurrekoekin batera, gutxienez beste bi emakume gehiago daude, beltzez, dantzan, argi distiratsuen itxurako batzuen artean. Azkenik, beheko aldean, diskoteka bateko eszena adierazgarri bat dago: sexu desberdineko pertsonak ikusten dira dantzan eta gozatzen, gortina handi batzuez inguratuta. Eszena horren mutur batean beste emakume bat ageri da, makillatuta, arrapa gutxiz jantzia eta jarrera iradokitzailean, lokalerako ongietorria emango balu bezala.

Arrabol eta pantailetan ere badaude nolabaiteko konnotazioa duten sinboloak. Zenbakiekin eta beste elementu klasikoagoekin batera (frutak eta diamanteak, esaterako), emakume zapata takoidunak, kortseak edo era limurtzaile batez margotutako emakume ezpainak agertzen dira, orobat. Horrela, altzaria osatzen duten elementu guztien arteko koherentzia dago, eszena sexualizatu bat irudikatuta.

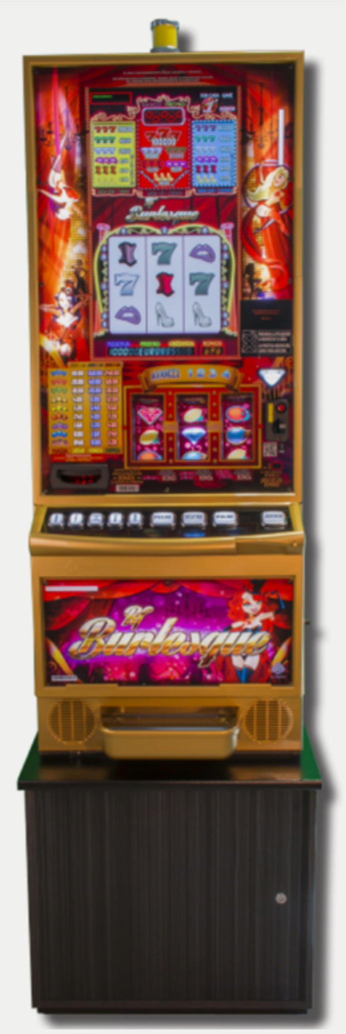

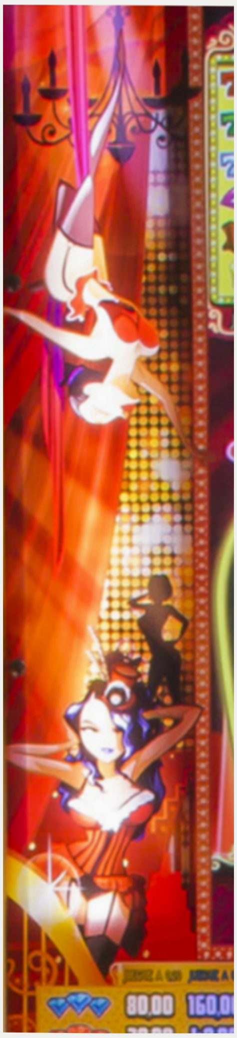

2. GIGAMES WOONSTERS HOTEL

Bigarren modeloan, *Gigames Woonster Hotel*, giro iluna, munstroak eta mamuak dira nagusi. Oraingoan, koloreak, altzarien giroaren ildotik, ilunak dira, ikusgarritasun handirik sortu gabe. Irudietan gehienbat saguzarrak, mamuak edo munstroak ageri dira; gehienak hoteleko balkoietan kokatuta. Erdialdean erruletak eta arrabolak daude. Irudietan ikus daitekeenez, ohiko frutak edo zenbakiak agertzen dira, eta horiekin batera, gaiarekin zerikusia duten beste batzuk, hala nola kalabazak edo hontzak. Sariek eta arrabol gehiagok betetzen dute mostradore nagusiaren beheko aldea.

Hala ere, hotel horretako balkoietan ageri diren pertsonaien artean emakume batekin argi eta garbi identifika daitekeen pertsonaia bat dago. Kasu honetan, emakumeak hegalak ditu, eta saguzar baten itxura. Karakterizazio hori gorabehera, irudia emakume batekin identifikatzen da; aulki baten gainean eserita dago, jarrera iradokitzailean.

«B» Motako makinak

Balkoiko barroteek irudia nolabait estaltzen badute ere, hanka gurutzatuei eta eskoteari antzematen zaie; irudi sexualizatua da, beraz.

Emakume irudi bera ageri da pantaila nagusian, makinaren jarraibideekin; era horretan, jokalariaren arreta bereganatu nahi da.

3. LAS PIRATAS DEL CARIBE

Proposatutako hirugarren makina adibideak *Piratas del Caribe* du izena, eta piraten istorioetan eta abenturetan girotua dago jakina, baina agertzen diren irudietako bakar bat ere ez da gizon batena. Altzariak tonu urdineko kolore biziak ditu; uretako paisaiak daude, halaber, bai eta landaretza nagusi duten bestelako batzuk ere. Dauden arrabolek hartzen dute eremu gehien, bi lekutan; goiko eta beheko aldean. Ageri diren irudiak B motako makinen konbinazioei irudi klasikoak dira, baina horiekin batera, gaiari dagozkion beste batzuk ere ageri dira, hala nola piraten txanoak edo edari alkoholdunen botilak.

Pertsonaiei dagokienez, ez da gizon piratarik ageri, baina bai hiru emakume. Beste hiru adibideetan bezala, emakumearen irudikapen sexualizatua dago; izan ere, arropa gutxiz jantzita daude, eta haien gorputzetan formak, bularrak bereziki, nabarmenduta ageri dira. Emakumeek toki nabaria dute makinan. Horren erakusle, emakumeetako bat etzanda dago txanponak sartzen diren zirrikituan. Beste bat, lortutako bonuen informazio panelaren ondoan dago.

«B» Motako makinak

Zk.	Izena	Emakume/ panpina bizidun sexualizatuak	Kodea	Araba	Bizkaia	Gipuzkoa	Guztira	Homologazio data
1	LA PERLA DEL CARIBE DELUXE	BAI	1	105	498	228	831	2017/09/07
2	GIGAMES LUCKY BROTHERS	EZ	0	83	190	154	427	2017/01/17
3	GIGAMES PINGUINOS LOCOS	EZ	0	67	201	90	358	2019/07/23
4	GIGAMES DESAFIO PIRATA	EZ	0	42	182	91	315	2019/01/31
5	RF BURLESQUE	BAI	1	34	206	47	287	2016/06/15
6	GIGAMES EL DORADO	EZ	0	55	122	73	250	2016/01/14
7	EL ORO DEL FARAON	BAI	1	19	184	38	241	2020/02/13
8	ON THE ROCKS	BAI	1	39	136	64	239	2018/05/16
9	NEFERTARI	BAI	1	32	124	27	183	2018/04/26
10	RF NEÓPOLIS	BAI	1	25	124	27	176	2014/10/10
11	GIGAMES VENEZIA MIX	BAI	1	40	80	52	172	2018/09/28
12	JUGADA MAESTRA	EZ	0	30	131	11	172	2017/09/07
13	UNIDESA MANHATTAN	BAI	4	28	107	37	172	2019/10/18
14	GIGAMES EL CHIRINGUITO SALON	BAI	1	25	76	65	166	2017/12/12
15	GNOMOS MIX	BAI	1	19	113	24	156	2013/09/09
16	GIGAMES CHIRINGUITO BEACH	BAI	1	38	73	38	149	2017/06/15
17	UNIDESA GALAXIA	BAI	1	15	88	30	133	2019/02/19
18	GIGAMES LA BODEGUILLA	BAI	1	25	53	41	119	2012/03/09
19	ADMIRAL IV 1T	BAI	4.1	21	41	54	116	2016/01/25
20	EL TESORO DE JAVA II	EZ	0	20	64	29	113	2019/05/07
21	LA GRANJA 500	BAI	1	10	55	48	113	2017/05/24
22	GIGAMES ANDEN 21	BAI	1	16	61	29	106	2018/03/23
23	GIGAMES WOONSTERS	EZ	0	30	36	40	106	2010/11/23
24	DIAMOND ROULETTE EXCLUSIVA X	EZ	0	15	55	36	106	2018/01/12 – 2019/04/11
25	MERKUR MAGIC EXCLUSIVA	EZ	0	21	42	42	105	2013/04/16
26	UNIDESA VIKINGOS 500	BAI	1	15	47	42	104	2017/05/10
27	UNIDESA DOBLE WIN	BAI	4.1	14	41	45	100	2017/05/17
28	LAS PIRATAS DEL CARIBE 500	BAI	1	11	38	47	96	2017/05/18
29	NIKAULE	BAI	1	10	66	20	96	2018/07/11
30	GIGAMES WOONSTERS HOTEL	BAI	1	21	58	15	94	2016/12/01
31	GIGAMES MULTIPLAYER 3	BAI	4.1	15	48	26	89	2014/11/28
32	CHICAGO FIVE	EZ	0	13	50	21	84	2017/10/24
33	GIGAMES SAMARKANDA	BAI	1	18	43	23	84	2021/06/07
34	LA MÁQUINA DEL TIEMPO	BAI	1	16	33	35	84	2016/05/16
35	MERKUR MAGIC EXCLUSIVA M3	BAI	4.1	3	59	21	83	2014/02/04

«B» Motako makinak

Zk.	Izena	Emakume/ panpina bizidun sexualizatuak	Kodea	Araba	Bizkaia	Gipuzkoa	Guztira	Homologazio data
36	CINEFANS	EZ	0	23	24	34	81	2017/05/31
37	MULTILINK KING SE 3/3000 BS XP	BAI	4.1	19	41	20	80	2019/01/23
38	M-BOX X	BAI	4.1	10	54	15	79	2017/10/13 – 2022/04/21
39	BABY FRUITS MIX	EZ	0	8	63	7	78	2020/03/03
40	MAGIC CIRCUS WINNER	EZ	0	—	24	28	77	2018/01/24
41	ADMIRAL IV	BAI	4.1	4	48	24	76	2016/01/22
42	BILL ROULETTE LUXE X PUESTOS	EZ	4.1.0	14	43	19	76	2014/07/21 – 2016/07/28
43	UNIDESA VIKINGOS	BAI	1	11	35	26	72	2016/12/27
44	YETIMANIA 500	BAI	1	11	35	26	72	2014/12/05
45	GIGAMES JUNGLA CLUB	EZ	0	16	28	21	65	2014/09/12
46	MULTILINER	EZIN DA IKUSI	4.3	17	33	13	63	2012/07/06
47	KONG-CHITA	BAI	1	2	39	20	61	2020/07/14
48	GIGAMES ATLANTIDA	BAI	1	10	23	27	60	2015/05/07
49	RF CLEOPATRA	BAI	1.0	8	46	6	60	2018/09/10
50	GIGAMES RUTA 777	BAI	1	12	22	24	58	2013/01/29
51	GUAYKIKI WINNER	BAI	1	7	31	20	58	2019/03/29
52	LAS PIRATAS DEL CARIBE	BAI	1	3	31	24	58	2014/06/16
53	MULTI LINK SE 3_3000 BS XP	BAI	4.1	8	34	15	57	
54	NOVO LINE POWER LINK MPX	BAI	4.1	15	24	17	56	2019/12/16 – 2021/04/30
55	CIRSA VIKINGOS	BAI	1	13	32	10	55	2005/11/14
56	UNIDESA MANHATTAN ADVANCED	BAI	4.1	7	42	4	53	2021/03/25
57	RF ANGELS	BAI	1	2	42	8	52	2016/01/28
58	GIGAMES MAMBO	BAI	1	4	34	13	51	2020/02/10
59	ACTION STAR ST 6001	EZIN DA IKUSI	4.3	2	21	26	49	2017/06/14
60	GNOMOS MIX SALÓN	BAI	1	9	31	8	48	2013/09/10
61	GIGAMES HOLLY PARK	BAI	1	14	17	16	47	2013/11/15
62	MAGIC GAMES SALON II MP3 V2	BAI	4.1	3	26	17	46	2020/03/09
63	MULTILINER X JUGADORES	EZ	4.0	2	29	13	44	2012/07/06 – 2020/07/30
64	EL TESORO DE JAVA WS	EZ	0	9	23	10	42	2010/05/25
65	EL HABANERO	EZ	0	1	36	4	41	2020/04/16
66	GIGA STAR II	EZIN DA IKUSI	3	14	20	7	41	2019/01/31
67	WESTERN 500	EZ	1.0	—	27	14	41	
68	GIGAMES EL CHIRINGUITO 3000	BAI	1	6	17	17	40	2018/03/13
69	GNOMOS MIX 3	BAI	1	11	22	5	38	2013/09/10

«B» Motako makinak

Zk.	Izena	Emakume/ panpina bizidun sexualizatuak	Kodea	Araba	Bizkaia	Gipuzkoa	Guztira	Homologazio data
70	GRAN HERMANO 500	BAI	1	1	22	14	37	2015/03/23 – 2017/05/29
71	ISLA DE LA FORTUNA A2	BAI	4.1	10	19	7	36	2017/06/16
72	LEYENDAS DE ORIENTE 500	EZ	0	4	11	21	36	2013/07/09 – 2017/05/18
73	GIGAMES MEGAPOT	BAI	4.1	10	7	18	35	2018/05/09
74	GIGAMES WOONSTERS SALON	EZ	0	7	15	13	35	2011/09/27
75	UNIDESA TROYA 500	EZ	0	2	19	11	32	2017/05/18
76	WORTE BARBANEGRA XTREME	EZ	0	2	24	6	32	2017/05/18
77	GNOMOS MIX GOLDEN EDITION	BAI	1	1	28	1	30	2015/06/10
78	LA GRANJA	BAI	1	5	11	14	30	2016/03/04 – 2017/05/18
79	TROYA 500	EZ	0	4	16	10	30	2016/12/27
80	ACTION STAR 2	BAI	4.1	1	12	16	29	2015/01/20
81	MERKUR MAGIC EXCLUSIVA 4	BAI	4.1	3	19	7	29	2014/02/04
82	GIGAMES MAGIC LAND PLUS	BAI	1	2	10	16	28	
83	AFRICAN BUFFALO	EZ	0	8	10	9	27	2012/09/13
84	NOVO LINE PREMIUM EDITION MP3	EZ	4.1.0	2	9	15	26	2020/07/02
85	PLATINO 2.0 X PUESTOS	BAI	4.1	1	22	3	26	2019/06/20
86	RF NEOPOLIS SALON	EZ	0	5	13	7	25	2014/11/10
87	MERKUR MULTI SELECTION	BAI	4.1	1	19	4	24	2020/12/14
88	ACTION STAR BAR 7000	BAI	4.1	–	12	10	22	2018/09/12
89	FBI ACADEMY 500	BAI	1	4	8	9	21	2012/09/14
90	NOVO LINE BAR III R	BAI	4.1	3	11	7	21	2018/04/05
91	RF NEÓPOLIS 2	EZ	0	4	13	3	20	2014/10/10
92	ACTION STAR WST2	BAI	4.1	5	11	3	19	2019/06/05
93	GIGAMES MULTIPLAYER 3 PLUS	BAI	4.1	4	6	9	19	2016/04/20
94	MULTILINER BAR	EZIN DA IKUSI	4.3	1	10	8	19	2017/06/16
95	OCEANS TREASURE 500	EZ	0	3	10	6	19	2015/06/29
96	RF NEÓPOLIS 3	BAI	1	3	15	–	18	2014/10/10
97	GIGAMES LA BODEGUILLA SALON	BAI	1	2	11	4	17	
98	LUX GSTW2 3000 8001	EZIN DA IKUSI	4.3	6	8	3	17	2020/07/23
99	WORTE HALLOWEEN	EZ	0	2	12	3	17	2017/03/15
100	MULTI SLOTS I 3 3000 BS XP	BAI	4.1	–	11	6	17	2021/10/04 – 2021/06/23
101	GIGAMES EL CHIRINGUITO 2 SALON	BAI	1	4	6	6	16	2017/11/17
102	BILL ROULETTE X PUESTOS	EZ	4.0	4	11	1	16	2014/07/21 – 2016/07/28

«B» Motako makinak

Zk.	Izena	Emakume/panpina bizidun sexualizatuak	Kodea	Araba	Bizkaia	Gipuzkoa	Guztira	Homologazio data
103	GIGAMES EL DORADO SALÓN	EZ	0	4	5	6	15	
104	NOVO LINE GIGA STAR PREMIUM HD	BAI	4.1	9	4	2	15	2015/07/21
105	RF BURLESQUE SALON	BAI	1	4	10	1	15	2016/06/15
106	M-BOX EXCLUSIVA + X	BAI	4.1	—	10	3	13	2019/12/18 – 2021/04/27
107	ACTION STAR 6002	EZIN DA IKUSI	4.3	1	4	7	12	2018/01/17
108	ADMIRAL V 5149 MP3	BAI	4.1	3	5	4	12	2018/05/04
109	BIG RED	EZ	0	3	7	2	12	2010/06/28
110	CLEOPATRA	BAI	1	3	8	1	12	2011/07/07
111	MULTIJUEGO DE CRONOS II SALÓN 3M	BAI	4.1	1	8	3	12	2018/11/08
112	NOVO LINE SALON III	BAI	4.1	1	3	8	12	2016/09/06
113	BINGOCHOICE DOCE TX	BAI	4.1	1	6	5	12	2018/01/04
114	CLEOPATRA 500	BAI	1	—	9	2	11	2011/09/02
115	EL TESORO DE JAVA 500	EZ	0	3	4	4	11	2011/04/26
116	GIGAMES CHIRINGUITO BEACH SALÓN	BAI	1	1	5	5	11	2016/12/14
117	MAGIC GAMES SALON II MP2 V2	EZ	4.1.0	1	4	6	11	2018/02/21
118	MERKUR MAGIC III MAS ViSLT 3	BAI	4.1	—	6	5	11	
119	YETIMANIA	BAI	1	1	7	3	11	2014/11/18
120	EL TESORO DE JAVA 1000	EZ	0	1	5	4	10	2010/10/06 – 2011/01/14
121	GIGAMES LUXOR PLUS	BAI	1	—	4	6	10	2015/05/20
122	MAGIC GAMES SALON MP2	BAI	4.1	4	4	2	10	2018/01/04
123	PICK N WIN SE II 3_3000 BS 1P	BAI	4.1	—	10	—	10	2020/01/22
124	UNIDESA LA MAQUINA DEL TIEMPO 500	BAI	1	—	1	9	10	2017/05/18
125	UNIDESA VIKINGOS 240	BAI	1	—	6	4	10	2017/06/15
126	GIGAMES 3 CHIRINGUITO 1000 GRAN RONDA	BAI	1	1	7	1	9	2020/02/18
127	GIGAMES DESAFIO PIRATA VD MINI	EZ	0	2	6	1	9	2019/04/09
128	GIGAMES FUEGO PLUS	BAI	1	1	7	1	9	2013/02/26
129	GIGAMES PINGUINOS LOCOS VD	EZ	0	2	5	2	9	2020/07/21
130	LUCKY JACK 500	EZ	0	3	5	1	9	2014/06/16
131	MULTI 88 SE 3_3000 XP	EZIN DA IKUSI	4.3	—	8	1	9	2020/07/16
132	SENSATION ROUGE 3000 VL-X	BAI	4.1	2	5	2	9	2019/07/24
133	ELECTROCOIN´S LA REINA DEL DRAGÓN	BAI	1	—	8		8	
134	GIGAMES LUCKY BROTHERS SALON	EZ	0	1	4	3	8	2018/01/30

«B» Motako makinak

Zk.	Izena	Emakume/ panpina bizidun sexualizatuak	Kodea	Araba	Bizkaia	Gipuzkoa	Guztira	Homologazio data
135	GNOMOS MIX 2	BAI	1	1	7	—	8	2013/09/10
136	IL HD ED6 R MP3	EZ	4.1.0	—	3	5	8	2018/02/09
137	MEDIEVAL	EZ	0	3	3	2	8	2021/05/11
138	NOVO LINE ROYAL CASH BAR	BAI	4.1	—	5	3	8	2021/06/08
139	RF NEÓPOLIS TV	BAI	1	—	7	1	8	2019/07/23
140	SANTA FE GOLD	EZ	0	3	5	—	8	2011/01/10
141	M-BOX EXCLUSIVA X	BAI	4.1	—	6	2	8	2019/12/18 – 2021/04/27
142	GIGAMES DESAFIO PIRATA SALÓN	EZ	0	1	4	2	7	
143	GIGAMES HOLLY PARK SALÓN	BAI	1	—	5	2	7	2013/12/11
144	GNOMOS MIX SALÓN GOLDEN EDITION	BAI	1	1	6	—	7	2015/06/30
145	IMPERA LINK R MP3	EZ	4.1.0	1	5	1	7	2021/07/21
146	RF ARCADE	EZ	0	—	4	3	7	2019/04/01
147	ACTION STAR SECRET ISLAND ST3 6001	BAI	4.1	1	4	1	6	2016/01/13
148	ACTION STAR ST3S 6002	EZIN DA IKUSI	4.3	2	1	3	6	2017/09/08
149	FLOR DE LOTTO	EZ	1.0	—	5	1	6	2015/02/20
150	GIGA STAR II POWER PLAY MP3	EZIN DA IKUSI	4.3	1	3	2	6	2019/01/31
151	GIGAMES DESAFIO PIRATA VD	EZ	0	2	—	4	6	2018/11/27
152	GIGAMES MULTIPLAYER 4 PLUS	BAI	4.1	3	3	—	6	2015/02/04
153	IL HD ED6 R MP2	EZ	4.1.0	1	3	2	6	2018/02/09
154	LA CUEVA DE ALI BABA 500	BAI	1	1	5	—	6	2014/01/22
155	LUX GSTW3 3000 8001	EZIN DA IKUSI	4.3	—	6	—	6	2020/07/23
156	RF BURLESQUE +	BAI	1	2	3	1	6	2017/05/30
157	WORTE ARIZONA	BAI	1	—	6	—	6	2015/05/27
158	MULTILINER EDITION X	EZ	4.0	1	4	1	6	2020/07/10
159	BINGO MONTANA PLUS	EZ	0	4	1	—	5	2012/02/07
160	CAVERNICOLA	BAI	1	—	4	1	5	2012/04/03
161	CINEFANS SALON	EZ	0	—	3	2	5	2017/06/28
162	GIGAMES WOONSTERS MIX	EZ	0	1	2	2	5	2011/08/19
163	GIGAMES CARNAVAL	BAI	1	3	1	1	5	2011/05/30
164	LA GRANJA 1000	BAI	1	—	4	1	55	2012/10/24 – 2017/05/24
165	LIMONADA	BAI	1	1	4	—	5	2013/02/08 – 2014/01/23
166	LUCKY JACK	EZ	0	2	1	2	5	2014/06/11
167	MERKUR MAGIC II 3	BAI	4.1	—	3	2	5	2014/07/02

«B» Motako makinak

Zk.	Izena	Emakume/panpina bizidun sexualizatuak	Kodea	Araba	Bizkaia	Gipuzkoa	Guztira	Homologazio data
168	MERKUR MAGIC II ViSLT 3	BAI	4.1	—	4	1	5	2014/06/18
169	RF GRAN CASINO SALÓN	EZ	0	—	2	3	5	2013/03/19
170	ROULETTE GRAND JEU 8 JUGADORES SWIFT HX+	EZ	4.0	1	1	3	5	2019/07/28
171	STORM CASH 3000-1	BAI	4.1	—	4	1	5	2020/12/18
172	UNIDESA YETIMANIA 500	BAI	1	1	3	1	5	2020/12/18
173	WMS BB2 VIDEO	EZIN DA IKUSI	4.3	—	5	—	5	2010/10/04
174	WORTE EL SECRETO DE RA	EZ	0	—	5	—	5	2019/12/10
175	GIGAMES EL CHIRINGUITO BEACH VD	BAI	1	1	3	—	4	2017/12/13
176	GIGAMES EL GOLPE DEL SIGLO	BAI	1	2	2	—	4	2012/02/07
177	GIGAMES LA MINA DE ORO SALÓN	BAI	1	—	2	2	4	2010/06/18
178	GIGAMES PINGUINOS LOCOS SALON	EZ	0	—	2	2	4	2020/09/30
179	GIGAMES WOONSTERS HOTEL VD	EZ	0	3	1	—	4	2016/09/15
180	HELIX CASH SALON 6	EZ	4.0	2	2	—	4	2020/10/14
181	LOTUS ROULETTE JACKPOT MP8	EZ	4.0	1	1	2	4	2020/11/19
182	MAGIC CIRCUS	EZ	0	1	3	—	4	2015/01/27
183	MERKUR MAGIC I +	BAI	4.1	—	4	—	4	2017/03/22
184	MERKUR MAGIC I + ViSLT 3	BAI	4.1	1	2	1	4	2017/03/23
185	MERKUR MAGIC III + ViSLT 2	BAI	4.1	—	3	1	4	2018/02/21
186	MULTILINER EDITION	EZ	4.0	1	2	1	4	2020/07/10
187	NOVO LINE BAR GOLD	BAI	4.1	—	4	—	4	2020/07/28
188	NOVO LINE BAR II FV637A	BAI	4.1	1	2	1	4	2015/02/20
189	NOVO LINE SALÓN	BAI	4.1	—	—	4	4	2011/06/29
190	PURE PURPLE DE LUXE OXYGEN	EZIN DA IKUSI	4.3	—	2	2	4	2013/03/04
191	REY DE LA SUERTE	BAI	4.1	—	4	—	4	2018/05/10
192	VIKINGOS MINI	EZ	1.0	1	2	1	4	
193	ARISTOCRAT CASINO PLUS X	EZ	1.0	—	2	2	4	
194	BINGOCHOICE RACE TX	EZIN DA IKUSI	4.3	3	1	—	4	2020/05/05
195	ORGANIC ROULETTE ORX EXCLUSIVA	EZ	4.0	—	2	2	4	2012/03/28
196	ACTION STAR SECRET ISLAND M4S 6001	BAI	4.1	—	1	2	3	2015/11/30
197	CHIPLESS	EZ	4.1.0	—	2	1	3	2019/03/01
198	CROOKS	EZ	0	1	2	—	3	2018/01/17
199	GIGAMES 3 CHIRINGUITO 3000 GRAN RONDA	BAI	4.1	1	2	—	3	2020/02/18

«B» Motako makinak

Zk.	Izena	Emakume/ panpina bizidun sexualizatuak	Kodea	Araba	Bizkaia	Gipuzkoa	Guztira	Homologazio data
200	GIGAMES ANDEN 21 SALON	BAI	1	1	2	—	3	2018/09/24
201	GIGAMES CHIRINGUITO BEACH 1000	BAI	1	1	2	—	33	2017/06/15
202	GIGAMES EL CHIRINGUITO BAR	BAI	1	1	2	—	3	2011/07/01
203	GIGAMES LA BODEGUILLA SALON (BH+)	BAI	1	1	—	2	3	2012/07/06
204	GIGAMES LUCKY BROTHERS SALON (BH+)	EZ	0	2	1	—	3	2018/01/30
205	GIGAMES LUXOR PLUS SALÓN	BAI	1	—	2	1	3	2015/07/23
206	GIGAMES ROCK ´N´ PLAY	BAI	1	1	1	1	3	2016/10/28
207	GIGAMES WOONSTERS HOTEL SALÓN	BAI	1	1	2	—	3	2016/12/27
208	LEYENDAS DE ORIENTE 1000	EZ	0	—	—	3	3	2013/09/12
209	LUX 3000 GST3 8000	EZIN DA IKUSI	4.3	—	—	3	3	2018/08/27
210	MERKUR MAGIC ESKLUSIBOA 6	BAI	4.1	—	2	1	3	2014/12/05
211	MERKUR MAGIC I + 3	BAI	4.1	—	3	—	3	2017/03/22
212	MERKUR MAGIC III MAS ViSLT 4	BAI	4.1	—	3	—	3	2018/02/21
213	MERKUR MAGIC III ViSLT 2	BAI	4.1	—	1	2	3	2016/07/19
214	MULTIPUESTO TBAR JACKPOT 3	EZ	4.0	—	1	2	3	2014/07/22
215	ORANGE COLLECTION SALOON MP3	BAI	4.1	—	—	3	3	2020/07/17
216	PICK A GAME 2-4422	EZIN DA IKUSI	4.3	—	—	3	3	2010/12/27
217	PICK A POKER-4403	EZIN DA IKUSI	4.3	—	—	3	3	2010/10/22
218	PLANETSUITE T3-III	EZ	0	—	3	—	3	2014/01/31
219	RF GRAN CASINO	EZ	0	—	3	—	3	2012/12/26
220	SANTA FE GOLDEN	EZ	0	1	1	1	3	2011/06/16
221	SELEXION PACKAGE 2	EZ	4.0	—	2	1	3	2015/01/28
222	SPLASH	BAI	1	—	2	1	3	2010/07/03
223	STORM CASH 3000-3	BAI	4.1	—	3	—	3	2020/09/09
224	TAPAS	BAI	1	—	2	1	3	2010/10/06
225	ZOMBIES PARTY	BAI	1	2	—	1	3	2012/05/16
226	ACTION STAR SECRET ISLAND ST3S 6001	BAI	4.1	—	1	1	2	2016/06/24
227	ARISTOCRAT CASINO 6E	EZIN DA IKUSI	4.3	—	1	1	2	2017/06/06
228	CASH CONNECTION CHARMING LADY MP3	BAI	4.1	—	—	2	2	2020/07/13
229	CHICAGO FIVE +	EZ	0	—	2	—	2	2017/11/06
230	CIRSA VIKINGOS 240	BAI	1	—	1	1	2	2007/09/10
231	CLEOPATRA 1000	EZIN DA IKUSI	3	—	2	—	2	2010/06/14

«B» Motako makinak

Zk.	Izena	Emakume/panpina bizidun sexualizatuak	Kodea	Araba	Bizkaia	Gipuzkoa	Guztira	Homologazio data
232	DOLPHIN TREASURE SALON	EZ	0	—	—	2	2	2010/06/14
233	FBI ACADEMY 1000	BAI	1	—	1	1	2	2013/04/16
234	FUTURA	EZ	0	—	1	1	2	2015/04/08
235	GIGAMES CHIRINGUITO BEACH SALÓN (BH+)	BAI	1	1	1	—	2	2016/12/14
236	GIGAMES FUEGO PLUS SALÓN	BAI	1	—	2	—	2	2013/05/07
237	GIGAMES LA BODEGUILLA MIX	BAI	1	—	—	2	2	2012/07/13
238	GIGAMES RUTA 777 SALON	BAI	1	—	1	1	2	2013/05/16
239	HELIX CASH SALON 2	EZ	4.0	—	2	—	2	2020/02/04
240	IMPERIA LINE HD VIP MULTIGAME EDITION 5 MP4	BAI	4.1	—	1	1	2	2017/09/07
241	ISLA DE LA FORTUNA A3	BAI	4.1	—	2	—	2	2014/05/30
242	ISLA DE LA FORTUNA A4	BAI	4.1	1	1	—	2	2016/05/18
243	LUCKY PLAYER 1000	EZ	0	—	2	—	2	2012/07/06
244	LUCKY PLAYER 3000	EZ	0	—	2	—	2	2018/10/25
245	LUX GST3 8000	EZIN DA IKUSI	4.3	1	1	—	2	2011/05/02
246	LUXXUS-4167	EZ	0	—	—	2	2	2011/05/02
247	MAGIC GAMES SALON II MP4 V2	BAI	4.1	—	1	1	2	2020/03/09
248	MAXI PLAY BAR 7001	BAI	4.1	—	2	—	2	2020/05/06
249	MERKUR MAGIC III ViSLT 3	BAI	4.1	—	2	—	2	2016/07/19
250	MGA MAGIC RED 3000 8P	EZ	4.0	1	1	—	2	2015/09/28
251	MULTILINER 500SW	EZ	4.0	—	2	—	2	2019/06/05
252	MULTILINER ROYAL	EZ	4.0	—	1	1	2	2020/01/31
253	MULTILINER TWIN	BAI	4.1	—	2	—	2	2018/03/26
254	NOVO LINE SALÓN II	BAI	4.1	—	—	2	2	2012/09/14
255	RED HORSE 1000	EZ	0	1	1	—	2	2011/04/05
256	RF ANGELS SALON	BAI	1	—	1	1	2	2016/02/17
257	RF NEÓPOLIS 1	BAI	1	—	2	—	2	2014/10/10
258	S3000 V2 MP4	EZ	4.0	—	1	1	2	2017/09/15
259	SANTA FE GOLD SALÓN	EZ	0	—	2	—	2	2011/03/07
260	SPHINX 3D	EZ	0	—	2	—	2	2016/06/24
261	STORM CASH 3000-2	BAI	4.1	—	2	—	2	2020/09/30
262	THE ONE AND ONLY MP4	EZIN DA IKUSI	4.3	—	1	1	2	2017/10/24
263	TOOTHY	EZ	0	—	—	2	2	2011/05/09
264	TURF CLUB-4043	EZ	0	—	—	2	2	2011/03/09
265	UNIDESA VIKINGOS 1000	BAI	1	1	—	1	2	2017/05/18
266	WINS UNLIMITED	EZ	0	—	1	1	2	2011/07/22

«B» Motako makinak

Zk.	Izena	Emakume/panpina bizidun sexualizatuak	Kodea	Araba	Bizkaia	Gipuzkoa	Guztira	Homologazio data
267	WMS BB2 RM	EZ	0	—	—	2	2	2010/08/03
268	ZUUM GRAND CRYSTAL EXCLUSIVE 8.0	BAI	4.1	—	1	1	2	2021/04/13
269	ACTION STAR SECRET ISLAND M3 6001	BAI	4.1	—	1	—	1	2015/12/04
270	ACTION STAR SECRET ISLAND M3S 6001	BAI	4.1	—	1	—	1	2015/12/04
271	ACTION STAR SECRET ISLAND ST4S 6001	BAI	4.1	—	—	1	1	2017/07/27
272	ACTION STAR WST3	BAI	4.1	—	1	—	1	2019/06/05
273	AMAZONAS	EZ	0	1	—	—	1	2011/10/18
274	AXXIS 23/23 VOLUME I MP4	BAI	4.1	—	1	—	1	2016/11/15
275	BALLY FDL-ZC-4	EZIN DA IKUSI	4.3	—	1	—	1	2017/09/15
276	BILL ROULETTE LINE 3 PUESTOS	BAI	4.1	—	—	1	1	2014/08/28
277	BINGO LUCKIA	EZ	0	—	—	1	1	2015/10/27
278	CHIPLESS SALÓN 3M	BAI	4.1	—	—	1	1	2019/12/04
279	CINEFANS SALON (BH+)	EZ	0	—	1	—	1	2017/06/28
280	CLEOPATRA +	BAI	1	—	1	—	1	2018/09/14
281	CLOVER ROULETTE	EZ	4.0	—	—	1	1	2019/11/05
282	DUO FU DUO CAI - 6	EZ	4.1.0	—	—	1	1	2017/09/15
283	FBI ACADEMY 1000 ST	BAI	1	—	—	1	1	2013/04/16
284	FLOR DE LOTTO SALÓN	EZ	1.0	—	1	—	1	2015/09/22
285	GIGAMES ATLÁNTIDA SALÓN	BAI	1	—	1	—	1	2015/05/07
286	GIGAMES CAMELOT DUO	EZ	0	1	—	—	1	2011/05/27
287	GIGAMES EL DORADO SALÓN (BH+)	EZ	0	1	—	—	1	2016/01/14
288	GIGAMES JUNGLA CLUB SALON	EZ	0	—	—	1	1	2014/11/10
289	GIGAMES LA BODEGUILLA MG	BAI	1	—	1	—	1	2013/02/26
290	GIGAMES LUCKY BROTHERS 250	EZ	0	—	—	1	1	2018/03/16
291	GIGAMES WOONSTERS HOTEL SALÓN (BH+)	BAI	0	1	—	—	1	2016/12/27
292	GODS OF OLYMPUS EKY	EZ	1.0	—	—	1	1	2015/06/19
293	HELIX CASH SALON 3	BAI	4.1	—	1	—	1	2020/02/04
294	HIEM - BLASTIN BARRELS	EZ	0	—	1	—	1	2007/12/17
295	HOT AND WILD MP	EZIN DA IKUSI	4.3	—	—	1	1	2014/07/14
296	ISLA DE LA FORTUNA 3.1	BAI	4.1	—	1	—	1	2018/06/05
297	LA CUEVA DE ALI BABA	BAI	1	1	—	—	1	2014/01/22
298	LA CUEVA DE ALI BABA 1000	BAI	1	—	—	1	1	2014/06/16
299	LINK KING ME C4	BAI	4.1	—	—	1	1	2020/07/29

«B» Motako makinak

Zk.	Izena	Emakume/ panpina bizidun sexualizatuak	Kodea	Araba	Bizkaia	Gipuzkoa	Guztira	Homologazio data
300	LOS PIRATAS DEL CARIBE 1000	BAI	1	—	—	1	1	
301	LOTUS ROULETTE JACKPOT MP6	EZ	4.0	—	1	—	1	2020/11/19
302	LUMINA ROULETTE	EZ	4.0	—	1	—	1	2016/03/01
303	LUX 3000 GST2 8000	EZIN DA IKUSI	4.3	—	1	—	1	2019/07/23
304	LUX GST2 8000	EZIN DA IKUSI	4.3	—	—	1	1	2018/10/25
305	MAGIA	EZ	0	—	—	1	1	2015/03/04
306	MAGIC GAMES SALON II MP6 V2	BAI	4.1	—	—	1	1	2020/03/09
307	MAGIC GAMES SALON MP3	BAI	4.1	—	1	—	1	2018/01/04
308	MARMITA DE ORO	BAI	1	—	1	—	1	2016/07/28
309	MERKUR MAGIC I + 4	BAI	4.1	—	—	1	1	2017/03/22
310	MERKUR MAGIC II 4	BAI	4.1	—	1	—	1	2014/07/02
311	MERKUR MAGIC II ViSLT 4	BAI	4.1	—	1	—	1	2014/06/18
312	MULTIGAME AVP1	BAI	1	—	—	1	1	2015/01/29
313	MULTIJUEGO DE CRONOS SALON 3 M	BAI	4.1	1	—	—	1	2017/07/24
314	MULTILINER ROYAL 3 JUGADORES	EZ	4.0	—	1	—	1	2020/01/31
315	MULTILINER ROYAL STREET	EZIN DA IKUSI	4.3	—	—	1	1	2020/07/30
316	MULTIPICK & WIN SE II 3/3000 BS 2P	BAI	4.1	—	1	—	1	2018/04/05
317	MULTIZITRO BIG TIME BG 10 5P	EZIN DA IKUSI	4.3	1	—	—	1	2017/12/11
318	NEFERTARI +	BAI	1	—	1	—	1	2018/05/15
319	NOVO LINE BAR III	BAI	4.1	—	—	1	1	2018/04/05
320	NOVO LINE BAR III POWER PLAY	BAI	4.1	—	—	1	1	2018/04/05
321	NOVO LINE CLUB II	BAI	4.1	—	—	1	1	2012/09/17
322	NOVO LINE GIGA STAR PREMIUM HD DELUXEMP3 POWERPLAY	BAI	4.1	—	—	1	1	2014/06/10
323	NOVO LINE SALÓN II MP4 POWER PLAY	BAI	4.1	—	—	1	1	2020/07/20
324	NOVO UNITY II PARALLEL ROULETTE AND GAME MIX 1 MP2	EZ	4.0	—	1	—	1	2020/07/20
325	OUTSTANDING ORANGE MP5	BAI	4.1	—	1	—	1	2016/07/29
326	P-24/32V UP EGYPT QUEST 1X4	BAI	4.1	—	1	—	1	2017/09/14
327	PENTAGRATIS	EZ	0	—	1	—	1	2015/07/21
328	PLANETSUITE T10-III	EZ	0	—	1	—	1	2014/02/12
329	PREMIER P24 24 UP 1X8 JP MG4	EZ	0	—	—	1	1	2019/05/07
330	PREMIUM-V+GAMINATOR 1T MP4	BAI	4.1	—	—	1	1	2018/05/31
331	QUEEN OF THE NILE SALON	BAI	1	—	—	1	1	2010/06/15
332	QUICK HIT WILD MP8	BAI	4.1	—	1	—	1	2019/12/26

«B» Motako makinak

Zk.	Izena	Emakume/ panpina bizidun sexualizatuak	Kodea	Araba	Bizkaia	Gipuzkoa	Guztira	Homologazio data
333	ROULETTE GRAND JEU 8 JUGADORES SWIFT 3000 SW+	EZ	4.0	—	—	1	1	2020/02/10
334	SPHINX OF GIZE TBAR	EZ	0	—	—	1	1	2015/02/16
335	TROYA 1000 ST	EZ	0	—	—	1	1	2017/02/24
336	UNIDESA LAS PIRATAS DEL CARIBE 1000	BAI	1	—	—	1	1	2017/05/19
337	UNIDESA TROYA 1000	EZ	0	—	—	1	1	2017/05/17
338	WICKED WINNINGS SALÓN	BAI	1	—	—	1	1	2011/09/26
339	ZOMBIES PARTY 500	BAI	1	1	—	—	1	2012/10/10

Kodea	Esanahia
1	Emakume sexualizatua
1.0	Sexualizatu gabeko emakumea
0	Ez dago emakumerik
3	Ezin da ikusi
4	Makina aniztuna. Ondoan dituen zenbakiek adierazten dute eduki sexualizaturik dagoen.

Iturria: Guk eginda, Joko eta Ikuskizun Zuzendaritzak eskainitako datuetan oinarrituta

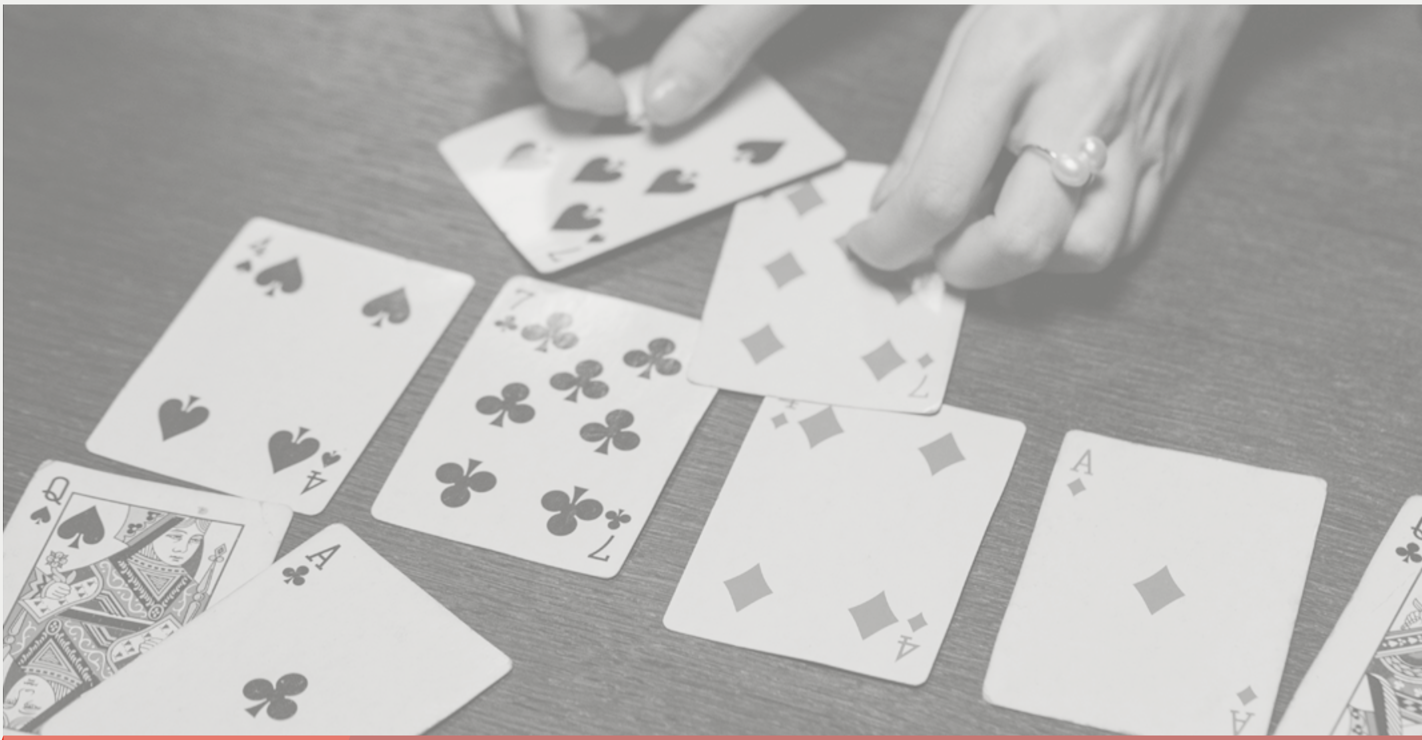

7. Ondorioak

Ondorioak

Txosten honetan jokoaren alderdi garrantzitsuenei buruzko oinarrizko zifrak eta adierazleak daude, genero ikuspegia aintzat hartuta, eremu horretako desberdintasunei antzeman nahian. Desberdintasun horiek honako alderdi hauei dagokienez aztertu ditugu: ohiturak, pertzepzioak eta jarrerak, autodebekatuak, lan arloa eta B makinak.

Jokatzeko ohiturak

Apustudun jokoa ibilbide luzeko jarduera da EAEn, eta ohitura maskulinizatutzat hartzen da normalean iruditeria kolektiboan. Duen aisiaren izaerak eta eremu publikoan kokatuta egoteak lagundu dute estereotipoa berresten; gizonek baino ez dutela jokatzen, alegia, eta gizartearen eta erakundeen arreta handiagoa hartzen dute, orobat, gizonezko jokalariek. Hala ere, beste azterlan batzuetan bildutako datuak (Jokoaren Behatokia 2019, 2022) eta txosten honetan jasotakoak ikusita, emakumeak jokatzen ez duelako mitoa eraitsi beharra dugu. 2022an, 18 urtetik gorako EAEko emakumeen % 75,3 apustudun ausazko jokoetan aritzen dira edo aritu dira; gizonak baino % 2 gutxiago besterik ez. Izan ere, jokoa jarduera normalizatua da EAEko gizartean, eta haren parte dira emakumeak.

Dena den, emakume gehienek jokatzen duten arren, gizonak eta emakumeak ez dira modu berean hurbiltzen jokora. Zehazki, emakumeek maiztasun txikiagoz jokatzen dute; % 24k baino ez dute egunero edo astero jokatzen, eta gizonetan, berriz, % 32,3k. Egiaztatu dugu, halaber, emakumeek gehiago jokatzen dutela joko mota batzuetan (loteria, ONCE edo bingoa) eta gutxiago beste batzuetan (B motako makinak, apustu-etxeak edo primitiboa). Gutxiago aritzen dira onlineko jokoetan (emakumeen % 1,1ek online jokatzen dute, eta % 5,2k gizonezkoetan). Desberdinak dira, orobat, jokatzeko arrazoiak; emakumeetan gehiago ageri dira kausa sozialak, eta gutxiago, ordea, aberastea, gizonekin alderatuta. Kontuan hartu behar da, halaber, gizarteratzeko desberdintasunek eta genero rolen banaketak jokabide arriskutsuagoak sortzen dituztela gizonezkoen artean; hori horrela, gizonen % 29,6 hasten dira jokatzen adin txikikoak direnean, eta % 11 baino ez emakumeei dagokienez. Jokoa bizitzeko bi modu desberdin dituzte, azken batean.

Jokoari buruzko pertzepzioak

Jokoaren aurreko pertzepzioei eta jarrerei dagokienez, ez dago alde nabarmenik gizonen eta emakumeen artean. Emakumeek neurri handiagoan dute jokoaren pertzepzio txarra edo oso txarra (% 50, eta gizonetan, berriz, % 44); halere, dirudienez, EAEko gizarte osoa bat dator ikuspegi horrekin kasuen % 47n, Jokoaren Euskal Behatokiaren txostenaren arabera —2022an argitaratuta—. Halere, badirudi jokoari buruzko irudi okerxeagoa dutela; izan ere, proportzio txikiagoan bat datoz iritzi hauekin: «jokoa diru sarrerak sortzeko ona da» (% 47,4 emakumeetan, eta % 49,8 gizonetan); «jokoa entretenimendu eta aisia mota bat da» (% 55,7 eta % 58, hurrenez hurren); edo

«jokatzen duten pertsona gehienek erantzukizunez jokatzen dute eta mugak ezagutzen dituzte» (% 54 emakumeetan, eta % 57 gizonetan).

Oro har, halaber, joko maila handitzen ari da EAEko gizartearen ustez, baina emakumeek neurri txikiagoan hautematen dute, hala 2019an nola 2022an.

Autodebekatuak

«Autodebekatuak» deitutakoen azterketak oso informazio garrantzitsua ematen digu jokoarekin harreman problematikoa eta/edo patologikoa dutela deritzoten pertsonei buruz. Zehazki, honako hau da joko galarazpenen erregistroaren xedea: kontrolatzeko sistemak aplikatu behar dituzten joko lokaletan edo joko webguneetan (bitarteko elektroniko, informatiko, telematiko eta interaktiboen bidez) sartzea galaraz dakien bertan izena ematen duten pertsonei. Izen ematea borondatezkoa eta mugagabea da (baina 6 hilabeteren buruan baliogabetzeko aukera dago). Ildo horretan, 2 erregistro mota daude, autonomikoa eta estatukoa, baina biak lotuta daude eta informazioa elkarri partekatzen diote; are, bietan erregistratzeko aukera ere badago.

Horrela bada, generoaren azterketak oso egoera desberdina erakusten digu aipatutako erregistroei dagokienez. Oro har, 2022ko abenduko datuak aztertuta, EAEn beren burua baztertu duten pertsonen kopurua % 36,32 handitu da; 1.330etik 1.813ra. Igoera hori gertatu da, batez ere, erregistratutako gizonen gorakadaren ondorioz; izan ere, kasu horretan, hazkundea ia % 48koa izan da, eta emakumeena, aldiz, % 6koa. Emakumeek gutxiago jotzen dute autodebekatuetan erregistratzera; zehazki, erregistro guztiak batuta, % 25 inguru baino ez dira emakumeak (gizonak, % 75). Aurretik argitaratutako azterlanekin azal daiteke alde hori, aipatzen baitzuten EAEn biztanleen % 2,2k beren bizitzan jokoarekin lotutako arazoren bat dutela edo izan dutela —NODS eskalaren arabera—, baina emakumeei dagokienez ehuneko hori % 1,4ra jaisten da, baita % 0,5era ere joko patologikoaren kasuan (Jokoaren Euskal Behatokia, 2020). Arazoak dituzten jokalarien elkarteek emandako datuen arabera, halaber, erabiltzaileen % 89 gizonak dira, eta % 11, emakumeak. Hau da, litekeena da autodebekatuetan emakume gutxiago egotea, jokoarekin harreman problematikoa duten emakumeak ere gutxiago direlako, baina, era berean, emakume jokalariaren inguruan dagoen estigma sozialagatik ere baliteke izatea. Oro har, jokoa eta arriskua —hari lotutako ezaugarri gisa— gizonekin lotutako praktika eta jokabideak izan dira. Eremu hori emakumeen irismenetik kanpo gelditzen zen, ez baitzuten berezko jokabide. Halaber, emakumeen ordezkaritza hori agian ez da horrenbeste emakume jokalarien ondorioz, jokoaren eraginpean daudenen senideengatik baizik. Hori gertatzen da, batzuetan, erregistratzen den pertsonaren ingurukoek ere hala egiten dutelako, beren maite dituzten horiei laguntzeko eta, horrela, era horretako jokoetan aritu daitezen galarazteko. Azterketa kualitatiboa egin beharko litzateke, hala ere, hipotesi horiek berresteko edo ezeztatzeko.

Ondorioak

Langile kontratatuak

Ezin dugu jokoaren eta jokalarien maskulinizazioaz hitz egin, baina bai, ordea, joera hori badagoela laneko esparruan, bereziki zuzendaritza postuei dagokienez. Jokalarien elkarteetan dute emakume kontratatu gehien sektorearen barruan: emakumeak % 54,5 dira, eta gizonezkoak, % 45,5; gutxi gorabeherako datuak dira, elkarte guztiek ez baitute erantzun. Enpresei dagokienez (kasinoak, apustuak, bingoak eta bestelakoak), kontratazioetan emakumeak % 42 inguru dira, baina alde handiak daude enpresa eta lanpostu motak zein diren. Jokoarekin lotutako postuetan, berriz, emakume gutxiago daude (kontratazioen % 36,8 dira), eta gehixeago ostalaritzarekin (% 43,7) eta administrazioarekin (% 47) lotutakoetan.

Hala ere, kontratatutako langileetan dagoen emakumeen % 42 hori nabarmen murrizten da zuzendaritzako postuak aztertuz gero. Enpresetako zuzendaritza postu guztietatik, % 21,9n baino ez daude emakumeak. Bingoa nabarmentzen da, lehendakaritzan % 36,4 baitira emakumeak. Hori horrela, baiezta dezakegu jokoaren sektorean ez dagoela lan eremurako sarbide parekiderik, eta, zehazki, kristalezko sabaia dagoela esan dezakegu; hau da, hainbat eragozpen eta desberdintasunek emakumeei jokoaren sektorea osatzen duten enpresetako zuzendaritza postuak eskuratzea galarazten diete.

B motako makinak

Ondorioen hasieran aipatu dugun bezala, emakumeek gutxiago jokatzen dute B motako makinetan (txanpon makina esan ohi zaie, eta ostalaritzan eta joko-aretoetan daude). Hala ere, makina horietako askotan ageri dira irudikatuta. Are gehiago, azterketa honek agerian uzten du haien irudikapenak askotan emakumeak gauza bihurtzen eta sexualizatzen dituela. Makina modelo guztietatik (339), % 69,4n emakumeak daude, eta horietatik % 92 sexualizatuta daude. Hipersexualizazioa —sexu atributuak eta balioak nabarmenduta ageri diren irudiak egiteko joera globala, alegia— bereziki gogorra da emakumeei dagokienez, eta horrek oso ondorio txarrak ditu maila pertsonal eta sozialean; hori horrela, gai garrantzitsua da era horretako irudiak egotea.